

„Ha a művész keresztény szellemiségben és hitben él, a meggyőződése átsugárzik a hallgatóságra, s akinek szemefüle van rá, az észre is veszi.”

Interjú Kaposi Gergely karmesterrel ► 6. oldal

„Tízszer akkora lendülettel közeledik felém, mint amekkorával én – tunya pesti létemre – várnám... És majd elfelejtettem: mindketten ke-rekes székben – vagy ahogy arrafelé mondják, tolószékben – ülünk...”

Érkezési oldal ► 7. oldal

„Mert minden keresztényellenes hí-reszteléssel szemben a mi vallásunk a jókedv vallása is: »örülj az életnek, míg tart!«”

A szomszéd kertje biztos zöldebb? ► 11. oldal

Isten szeretetét közvetíteni ► 4. oldal
Evangelikus költő szülőföldjén ► 5. oldal
Közös vár ► 7. oldal

Payr Sándor emlékezete ► 10. oldal
Interjú Pecznik Pál „versmisszionáriussal” ► 13. oldal
Cigány költővel irodalmi ösvényeken ► 14. oldal

Missziói nap 2011

Délen

► Bizonyos értelemben a missziói nap központi témáját – a szabadságot – voltak hivatva jelképezni azok a héliummal töltött légömbök is, amelyeket a Déli Evangélikus Egyházkerület Bonyhádon megtartott találkozójának végén eresztettek szélnek május 28-án. A több mint ezer résztvevő az Atlétikai Centrum melletti focipályán kört alkotva figyelte, merre sodorja a fuvalat a déli kerület színeiben pompázó és a kerület logójával díszített, igés lappal „felszerelt” luftballonokat.

► Folytatás a 8. oldalon

FOTO: JO ANDRÁS

Északon

► Ismét remek választásnak bizonyult Az Evangélikus Egyház Aszódi Petőfi Gimnáziuma és Kollégiuma, amely minden igényt kielégítve adott otthont az északi kerületi találkozóknak május 28-án, szombaton. Az intézmény felkészültségét és rugalmasságát mutatja, hogy amikor a tornateremben előkészített nyolcszáz ülőhely kevésnek bizonyult, dr. Roncz Béla igazgató vezénylésére pillanatok alatt újabb padok érkeztek a szervezésben részt vevő helyi diákok segédletével. A regisztráció szerint – az előzetes jelentkezéseket felülmúlva – kilencszázötven fő érkezett a rendezvényre, legtöbben a vendéglátó Észak-Pest Megyei Egyházmegyéből.

► Folytatás a 9. oldalon

FOTO: HORVÁTH-HEGYI ÁRON

Nyugaton

► A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület gyülekezetei május 28-án Zalaegerszegen gyűltek össze. A missziói napnak a Mindszenty József Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium adott helyet.

A nyitó evangélizációban Ittész János püspök Gal 5,1–14 alapján a szabadság lényegéről beszélt. Vajon a kegyelemből való megigazulásból élünk? Nem akarunk-e sokszor Krisztus szeretete mellé odatenni még valamit: hűségünket, áldozatkészségünket, morálunkat? – tette fel a kérdést. Ez volt a galáciaiak tévelygése.

► Folytatás a 8. oldalon

FOTO: SZEMEREI JÁNOS

Él az Úr!

■ SZEVERÉNYI JÁNOS

Elkezdődött – olvasom a minap egy keresztény tanulmányban. Már-mint a végidő, a nagy megpróbáltatás, a finis... Nem tudom, nem tudhatom, hiszen a Megváltó szerint azt a napot csak az Atya tudja (Mt 24, 36). Viszont a jelek egyre erőteljesebbek.

Sorolhatnám az állandóan emlegetteket: hamis krisztusok megjelenése, hitehagyás, egyházromlás, üldöztetés, háború, erőszak, földrengés, katasztrófa, járvány, a környezet pusztulása, éhezés, a szeretet meghidegülése, a család szétesése. Persze ezek, ilyenek mindig voltak és lesznek is. Ugyanakkor mindezek globalitása korábban nem volt tapasztalható. Valóban eljutott az emberiség a pusztulás határáig. Az is új jelenség, hogy államok sora (és részben egyházak is) törvényekkel támogatják a teremtés- és természetellenes jelenségeket, szokásokat.

Mit tehetünk, hogyan viszonyuljunk mindezekhez, mi a dolgunk?

Figyeljünk e kérdésben is Urunkra: ne féljetelek, emeljétek fel fejetekeket, munkálkodjatok! Lehetséges ez? Igen, de csak az élő, személyes istenkapcsolatban. Eljött a megtérés és a hitvallás ideje. A krízisben még „az igaz is alig menekül meg” (1Pt 4,18). Mi lesz azzal, akit csak a hit külső formái határoznak meg?...

„Ha pedig meghaltunk Krisztussal, hisszük, hogy vele együtt élni is fogunk.” (Róm 6,8) A keresztény ember Krisztussal együtt szenved, harcol, és reménység szerint győz és is. Íme hitünk egyik szent titka.

Minden mozgásban van: a föld, a kultúrák, nemzetek, egyházak. A nagy átrendeződések korszakváltó idejét éljük. Minden napra jut egy katasztrófa és egy „messiás”.

A keresztények egy része érzékeli az elodázhatatlan váltás szükségességét: felmérünk, tervezünk, pályá-zunk, építünk, tatarozunk, átalakítunk, díjakat adunk át, tárgyalunk, alapítunk, lobbizunk, zsinatozunk, missziózunk, konferenciázunk, oktatunk, kreditpontokat adunk, növeljük a hittudományos ismereteket, új/régi liturgiákat írunk... Az érzékenyek, a lelkiismeretesek próbálják menteni a menthetőt tanácstalan, megfáradt nyugati egyházainkban.

Néhány, az elmúlt hetekben hazánkban megrendezett kongresszus, találkozó is jelzi a jó szándékot: *Hope for Europe* (Budapest Kongresszusi Központ), *Evangeliumi Fórum/European Leadership Forum* (Eger), *pásztorokörök országos találkozója* (Gödöllő) vagy épp – amelyen szintén részt vettem – a dél-afrikai *Alan Plattnak*, egy harmincezer tagot számláló gyülekezet pásztorának szolgálatai Budapesten.

Az egri találkozón hatszáz evangéliumi vezető osztotta meg egy-

mással az Úrtól kapott kincseit (hit, tudás, tapasztalat, könyvek). Azért jöttek el a világ végéről is a legismertebb keresztény vezetők, előadók – szabadidejüket és pénzüket áldozva –, hogy segítsenek az európai egyházakon.

A dél-afrikai Pretoria városából érkezett pásztor beszámolt arról, hogy 1994-ben háromszázötven tagja volt gyülekezetének, ma harmincezen vannak. Felismeréseik röviden a következők: aggodás és elítélés helyett szeretni és áldani kell az embereket. Falak helyett hidakat kell építeni. Passzív gyülekezeti tagság helyett szolgálatot kell adni a hívőknek. Jelenlét helyett hatást kell gyakorolni a környezetre. Más felekezetek kritizálása helyett összefogásra van szükség. A zárt gyülekezeti lelkisésgéből a település lelki vezetőjévé kell válni. A cél nem erős gyülekezetet építeni a városban, hanem erős gyülekezetet építeni a városért. Ők iskolákat, árvaházakat (sok az AIDS-es) működtetnek, a munkanélkülieknek szakmai képzéseket szerveznek, szociális programjuk van. Vezérigéjük: „A föld tele lesz az Úr dicsőségének ismeretével.” (Hab 2,14)

Augusztusban várjuk országos lelkésztalálkozóznkra *Klaus Douglass* német evangélikus lelkészt, *Az új reformáció* című, nagy hatású könyv szerzőjét. Itthon – Európában, hazánkban, egyházunkban – felvetődik a kérdés: változik-e valami a sok program, előadás, missziói alkalom, gyülekezetépítési könyv hatására? Ha nem látszik is mindig, hiszem, hogy valami igen.

Egy lelkészkonferencián hangszeres kísérettel, lelkesen énekeltünk, miközben egy kolléga odasúgta a fülembbe: ez hasonló ahhoz, mint amikor a Titanicon a hajó elsüllyedése előtt énekeltek. Bizonyára nem alaptalan a gondolat, de él az Úr, aki nem adta fel, és harcol az övéiért. Ne féljetelek, emeljétek fel fejetekeket, munkálkodjatok! Él az Úr, aki nem fáradt el, nem ment nyugdíjba, pedig fárasztottuk bűneinkkel.

A gonosz a nagy konszenzus jegyében mindent összemos, összekavar. Az egyházat világivá teszi, vagyis létének értelmét gyengíti. Mivel hitünk forrása az élő Úr mellett a Szentírás és a hitvallási irataink, ezeket éri a legnagyobb támadás. A Szentlélek Jézusra mutat, igéjét, személyét, váltságművét élővé teszi.

Nem véletlenül rendezzük az egyházkerületi missziói napokat pünkösd ünnepe előtt, összekötvé a missziót a Lélek ünnepével. Nincs más, nem megy másképpen: vegyettek Szentlelket, teljesedjete be Lélekkel, ne tegyetek semmit mennyei erő nélkül!

A szerző a Magyarországi Evangélikus Egyház országos missziói lelkésze

Oratio œcumenica

Istenünk, aki Jézus Krisztus földi életében emberi testben léptél kö-zénk, de mennybemenetele után sem hagysz magunkra bennünket, hallgasd meg könyörgésünket, ami-
kor az előttünk álló napokért, ünne-
pekért, azok áldásaiért imádkozunk hozzád!

Add, hogy elhívott szolgálád aj-
kán hamisítatlanul hangozzék a meg-
térésre hívó szó, amely a bűnbocsa-
nat örömét ígéri mindenkinek. Szent-
lelked győzőn meg minden emb-
ert arról, hogy Krisztus feltámadá-
sának erejébe bátran vethetik bizal-
mukat, s életük új úton haladhat to-
vább.

Jézus Krisztus Urunk szüntelen
közbenjárásának erejében bízva ké-
rünk, hogy ne tekints emberi gyen-
geségünkre, hanem fedezd el gyar-
lóságunkat, biztass és állj mellénk,
amikor a tőled kapott lelki ajándé-
kokkal egyházadban szolgálunk.
Add, hogy ebben a közösségben
hűségesen tegyünk tanúságot vég-
telen szeretetéről, amellyel váloga-
tás nélkül hívsz magadhoz minden
embert.

Adj, Urunk, kitartást a jóban, áll-
hatatosságot a tőled tanult igaz
szeretetben. Segíts bennünket,
hogy ne a viszonzást várjuk, hanem
kezedeményezői és önzetlen megva-
lósítói legyünk a szeretetedre épü-
lő emberi kapcsolatoknak, ame-
lyek közösséget teremtenek közöt-
tünk, és valódi küldetésünkről ta-
nuskodnak.

Kérünk, Urunk, hogy pünkösd
felé közeledve is ragyogja be életün-
ket húsvét fénye, hogy a feltámadás
erejéből táplálkozzon mindennapi
életünk. Áldd meg családjainkat,
barátainkat, hittestvéreinket, gyüle-
kezetünket és egész egyházunkat,
hogy mindannyian a te akaratod
szerint végezzük feladatainkat, és
így adjunk választ a ránk váró kihí-
vásokra. Segíts, hogy egész életünk-
ben, annak minden helyzetében el-
sősorban hozzád ragaszkodjunk és
benned reménykedjünk.

Áldd meg azokat, akik a közelgő
pünkösdi ünnepen Szentlelked meg-
erősítő kegyelmében bízva konfirmá-
ciójukat ünneplik majd. Köszönjük,
hogy elvezetted őket idáig, és meg-
áldottad készülésük idejét. Adj nekik
élő hitet, hogy neked tetsző módon
adhassanak számot tudásukról, s in-
dulásuk gyülekezetünk számára is ál-
dást és gyarapodást hozzon.

Add meg nekünk mindezt ke-
gyelmesen Jézus Krisztusért, a mi
Urunkért! Ámen.

HIRDETÉS

*Közös pünkösdhétfői
istentisztelet
a Deák téren*

A pesti gyülekezetek együtt ün-
nepelnek a Deák téri templom
kétszázadik évfordulóján. Eb-
ben élen járnak azok – az utób-
bi időben *Pesti nyolc*nak neve-
zett – gyülekezetek, amelyek a
múlt század közepén a Deák
téri közösségből önállósultak.
Így pünkösd második napján a
fasori, zuglói, ferencvárosi, jó-
zsefvárosi, angyalföldi, kőbá-
nyai, valamint az újpesti és a
pestújhelyi gyülekezet temp-
lomba induló híveit a Deák té-
ri istentiszteletre várják június
13-án, délelőtt 10 órakor.

HÚSVÉT ÜNNEPE UTÁNI 6. (EXAUDI) VASÁRNAP – LK 24,45–49

Hogyan avat nagykorúvá Jézus?

A VASÁRNAP IGÉJE

A *Tanú* című filmben *Pelikán József*
gátór az ötvenes évek elején titokban
levág egy disznót, ámde az eset kide-
rül. Ettől kezdve markában tartja a
diktatúra. Különböző feladatokat
bízna rá, amelyekben sorra csődöt
mond. Végül tanuskodnia kell egy
konceptió perben, amely csupa ha-
zugságra épül. Pelikán most is bele-
bukik az embert próbáló feladatba. A
forgatókönyv írója tudatosan építi
úgy a történetet, hogy a végső pró-
batétel a tanuskodás. Mert a tanú val-
lomásán emberéletek állnak vagy
buknak...

A tanítványoknak hirtelen fel kel-
lett nőniük. Addig, amíg Jézus „csak”
tanított, gyógyított, csodákat tett és
hirdette Isten országát, a tanítványok
védett lelki környezetben, szinte is-
kolapadban ültek, nem kellett felelős-
séget vállalniuk semmiért és senki-
ért. De most, hogy a feltámadt Jézus
távozni készül, teljesen megváltozott
a helyzet. A tanítványok – mint aki-
ket bedobtak a mély vízbe – ettől
kezdve nagykorúságra vannak ítélve.

Egyre többször beszélnek hozzáér-
tő emberek arról a jelenségről, amely
egyre inkább jellemzi korunkat. A lé-
nyege, hogy nagyon sokan lassítani
szeretnék az igazán felelős felnőttkor
elérkezését. Ne legyen vége még az is-
kolának, hiszen az életben nem vár-
nak túl biztató kilátások. Inkább még
egy diploma, egy halasztás vagy egy
ösztöndíj, csak még ne a munka.
Ugyanígy a párválasztásban is: „In-
kább legyünk élettársak, mert a ház-
ság olyan nyomasztóan végleges, nem
is beszélve arról, hogy ha megpecsét-
eljük két-három gyerekkel, olyan
visszafordíthatatlannak látszik.”

Nehéz felnőni. Gyermekből szülő-
vé, tanulóból tanítóvá, csupán fo-

gyasztóból értékkeremtővé lenni.
Nehéz elfogadóból adakozóvá,
passzívból aktívva, eltartottból eltar-
tóvá, vezetettből vezetővé válni. Ne-
héz tanítványból tanúvá lenni.

Mindenki érzi, hogy az, ami a
gyermekkor után következik, már fe-
lelősséggel jár, mert az életben már
„vére megy a játék”. Amíg a szülők
döntenek, a tanárok döntenek, a
kormány dönt, az unió dönt, addig
semmi baj, mert rájuk lehet fogni,
hogy az ő döntéseik miatt vagyok el-
maradott, szegény, szerencsétlen,
szabadságában korlátozott ember.
Lehet morogni, lehet panaszkodni rá-
juk, esetleg folyamatosan kérni, sőt
követelni tőlük, hiszen ezért vannak.
Csináljanak valamit, hiszen rájuk
vagyok bízva.

Vagy hány világvallás vagy éppen
keresztény felekezet írja elő a legap-
róbb részletekig, hogy mit tehetsz és
mit nem, mit ehetsz és mit nem, mit
ölthetsz magadra és mit nem. Ami-
kor Jézus búcsúzik, nem hagy vastag
kódexet a tanítványokra, amelyben
részletesen szabályozva van az em-
ber minden szava, cselekedete. Nem
parancsolatok százait hagyja ránk,
mondván: „Tedd meg ezeket, és Isten
megjutalmaz!” Nem. Mindössze
ennyit mond: „Ti lesztek a tanúim!”
Tanítványokból tanúkká léptetlek
elő benneteket. Van különbség? Bi-
zony, igen nagy.

A tanítvány, ahogyan a nevében is
benne van, tanul. Figyel, megjegyez,
töltekezik. Megért. Engedi, hogy a ta-
nítás hasson rá és formálja. Ezután
örül, mert hirtelen nagyon gazdag-
nak érzi magát. Kezdi teljesen más
színből látni a világot, az embertár-
sát és saját magát. Látja, hogy amit
eddig értéknek gondolt, az kár és sze-

mét. És fordítva: amit lenézett vagy
akit lenézett, hirtelen fontossá lesz.

A következő érzés a vágy arra,
hogy mindazt, amit kaptam, tovább-
adjam. És ekkor belém hasít a szomo-
rú érzés, hogy nem tudom továbbad-
ni, mert én nem vagyok olyan, mint
a mesterem, a tanítóm, nem vagyok
olyan, mint Jézus. Igen, a hiteles to-
vábbadás következne, más szóval
a tanuskodás, de ez nem fog menni.
Tanítványból tanúvá előlépni, bi-
zony, minőségi különbség.

Mert Jézus ezt is mondja: „Aki ti-
teket hallgat, engem hallgat.” Ho-
gyan meri Jézus rám, esendő, bűnös
emberre bízni a kincseit? Nem fél at-
tól, hogy az én hiteltelen személyem
lerontja szavainak nagyságát? Nem fél
attól, hogy az ő tiszta tanításához az
én emberi okoskodásomat keverem?

A tanú hiteles kell, hogy legyen,
mert arról beszél, amit látott, hallott,
megtapasztalt, átélt. Jézus tanúja
vajon mitől lesz hiteles? Nyilván at-
tól, hogy az élete igazolja azt, amit
mond, amiről tanuskodik. Innentől
kezdve vége a gyermekded, felelős-
ség nélküli életnek. Innentől minden
szónak és cselekedetnek hatása van
a további életemre, sőt mások életé-
re is.

Ha nem teszek tanúságot, más
nem fogja helyettem megtenni. Nem
lehet hallgatni. A teremtet világ – ha
tud róla, ha nem – sóvárogva várja Jé-
zus tanítását. Sóvárogva várja Isten
fiainak, Krisztus tanúinak megjelené-

sét. Ha Krisztus tanúja nem beszél,
akkor nem fogja más elmondani he-
lyette az igazságot.

Az egyik egyházi iskolánkban, ahol
minden reggel az osztályokban imád-
sággal és igeolvasással kezdődik az el-
ső óra, az egyik tanár megkérdezte az
iskolalelkészt: „Miért van erre szük-
ség, hiszen a gyerekek otthon is olvas-
hatnak igét, imádkozhatnak!” A válasz
ez volt: „Lehet, hogy van ilyen is, de
ha te nem késztedet erre őket, akkor
ma a harminc gyerekből huszon-
nyolc ige és imádság nélkül marad.”

Korunk egyik legnagyobb hazu-
sága a lépten-nyomon hangoztatott,
tetszetős szöveg: „A kereszténység
magánügy, nem tartozik senkire,
hogy ki miben hisz.” Jézus viszont azt
mondja: „*Nem rejthető el a hegyen
épült város.*” Nem kérkedni kell a hi-
tünkkel, hanem ahogyan a virágtól el-
választhatatlan az illata, úgy tartozik
a krisztusi emberhez a tanúság.

Jézus is tudja, hogy a föld végső ha-
táráig eljuttatni az evangéliumát
olyan tanúkkal, mint mi vagyunk,
nem lesz egyszerű. De most ezzel biz-
tat: „Nem azért fognak hinni nektek
az emberek, mert ti jobbak vagytok,
bölcsebbek vagytok náluk, hanem
mert mennyei erővel ruházlak fel ti-
teket. Elküldöm Lelkemet, és majd ő
fogja a ti szavaitokat, tanúságotokat
élettel megtölteni. Csak a Lelkem
avathat titeket nagykorú tanúságte-
vőimmé.”

■ MEKIS ÁDÁM

*Imádkozzunk! Ha tanúnak szántál
engem, Istenem, akkor kérlek, ajándé-
kozd hozzá mennyei erődet is, hogy a
drága kincs, Fiad evangéliuma álta-
lam is terjedjen. Ámen.*

ESKETÉSI IGÉK

Mottó, útravaló vagy teremtmő ige?

A kazuális szolgálatok egy-egy feje-
zeténél – mindkét használatos agen-
dánkban – szerepel egy zárószá-
kasz, amely röviden textuáriumnak ne-
vezünk. Ez található a házasság meg-
áldásának rendjei után is.

Egyházunkban természetes, hogy
vasárnapról vasárnapra, ünnepről
ünnepre a perikóparend szerint olvas-
suk az istentiszteleti lekciókat és az
igehirdetési alapigét. Az előre kijelölt
rend nemcsak bekapcsol az egyház
egészének a vérkeringésébe, hanem
segíti az igehirdetőt abban, hogy vi-
gyázzon: nem a saját gondolatait,
nem az aktuális hangulatát (lelkese-
dését vagy szkepticizmusát), nem is
a jelenlévők, résztvevők elvárása
szerinti szavakat kell prédikálnia,
hanem Isten igéjét.

A kazuális szolgálatok esetében
természetesen minden alkalom más,
hiszen az adott célszemély(ek)re vo-
natkozóan kell hirdetnünk Isten örök
igéjét: akaratát és örömhírét. Termé-
szetes, hogy a lelkipásztor, aki gondo-
san előkészíti a prédikációnak (és az
egész liturgiának) ezt a speciális alkalmát,
maga keres alapigét. Történhet
ez úgy, hogy ismerve (vagy az adott
alkalom kapcsán megismerve) az ér-
dekelteket, saját bibliaismeretét hasz-
nálva lel rá olyan ígére, amely akkor
és ott helyénvaló. Ehhez kevés a jó
bibliaismeret, de még a Szentírásban
való időigényes lapozgatás is; sok-sok
imádság és a Szentlélek segítsége
szükséges hozzá. Történhet úgy is –
ehhez szintén könyörögni kell az

igét meglevenítő Lélekért –, hogy a
házasulandókkal a jegyesoktatás so-
rán együtt keressük meg azt a bibli-
ai szakaszt, amely sokat jelent szá-
mukra, s amely kapcsolódási pont le-
het az egyházzal és annak szolgálatá-
val. Azok a lelkészek, akik kipróbál-
ták ezt a módszert, számtalan áldá-
sát tapasztalták a munkájuk során. Az
így „megtalált” ige különösen is sokat
jelent az útnak indulás idején, a kö-
zös út kezdetén. Sokat segíthet abban,
hogy a házasulandók visszataláljanak
az egyházhoz, vagy ne csak eskető lel-
készükhöz, hanem gyülekezetükhöz,
egész egyházukhoz kötődjenek.

A házasság megáldásának rendjét
követő textuárium ehhez az igevá-
lasztáshoz nyújt segítséget. Ez nem
egyszerűen szövegtár, amelyből a
lelkész köteles választani; sokkal in-
kább példatárról van szó, arról, hogy
milyen igék kerülnek elő leggyakrab-
ban esketési szolgálatok alkalmával.
Ezeket is, ilyeneket is lehet választani,
de nem kötelező követni a min-
tát. Mi mindent találunk ebben a pél-
datárban? Az ószövetségi igéktől az
evangéliumi szakaszokon át az apos-
toli szavakig mindent.

Rövid, egymondatos, mottószerű
igéket. Ezek könnyen megjegyezhetők,
s kiindulópontjai lehetnek az Isten
szeretetét személyesen meghirdető
predikációnak. Ilyen Jézus mondata:
„*En azért jöttem, hogy életük legyen, sőt
bőségben éljenek.*” (Jn 10,10) De ilyen Pál
apostol buzdítása is: „*Minden dolgotok
szeretetben menjen végbe!*” (1Kor 16,14)

Vannak egész gondolatkört össze-
fogó igék, amelyek intéseket, bizta-
tságokat, megszívlelendő tanács-
okat tartalmaznak. Példa erre Pál
apostol mondata: „*Semmiért se ag-
gódjatok, hanem imádságban és kö-
nyörgésben mindenkor hálaadással
tárjátok fel kéréseiteket Isten
előtt; és Isten békessége, mely minden
értelmet meghalad, meg fogja őriz-
ni szíveteket és gondolataitokat a
Krisztus Jézusban.*” (Fil 4,6–7)

Olvasunk a textuáriumban törté-
netrészleteket is az *Ószövetségből*:
„*Ahová te mégy, odamegyek, ahol te
megszállsz, ott szállok meg. Néped az
én népem, és Istened az én Istenem.*”
(Ruth 1,16) Bár ez eredetileg nem a
házastársi, hanem általában a csalá-
di kapcsolatokról szól, mégis elősze-
retettel alkalmazzák a férfi és az
asszony életközösségére.

Akadnak olyan bibliai részletek,
amelyek közvetlenül az áldásról
szólnak: „*Áldd meg azért kegyelme-
sen szolgál házát, hogy örökké színed
előtt legyen, mert te ígérted ezt, Uram,
ó, Uram! Mert a te áldásod-
dal szolgádnak háza örökké áldott
lesz!*” (2Sám 7,29)

Találunk példát arra, hogy hosszabb
evangéliumi történetek vagy levélbeli
szakaszok is előkerülnek. Ilyen a ká-
nai menyegzőről szóló tudósítás (Jn
2,1–11), illetve a szeretet (még hozzá
a krisztusi szeretet) dicséretét tartal-
mazó ismert himnusz az 1. Korinthu-
si levél 13. fejezetéből.

Sorolhatnánk bőven. *Akit érdekel,*

**RÉGI-ÚJ LITURGIKUS
SAROK**

kérdezzon utána. Tanulságos, gazda-
gító olvasmány. *Aki érdekelt,* annak
pedig adjuk kezébe. Fontos lenne –
terveim között szerepel –, hogy ka-
zuális istentiszteletekre felkészítő,
rövid, olvasmányos füzetet jelentes-
sünk meg. Ezeket egyszerűen az
érintettek kezébe lehetne adni.

Nem irányított, tematikus köz-
mondásgyűjtemény, nem is egysze-
rűen szép gondolatok kincsháza a
textuárium. Igéket találunk benne,
amelyek az igehirdetésben válnak
Isten nekünk szóló szavává. Nem az
a helyzet tehát, hogy ez az ige, a lel-
kész pedig igemagyarázatot tart. E
bibliai mondatok nyomán az igehir-
detésben megszólalhat az élő evan-
gélium Isten lelke által, megszólítva
az ott állókat, a közös életútra indu-
lókat. S egyszerre csak azt élik át a je-
lenlévők, hogy nemcsak egy ősi irat
bölcességét olvasták fel, adták to-
vább, s nemcsak egy kortárs (a lel-
kész) szólította meg a házasulandó-
kat, hanem maga a teremtmő, éle-
tünknek értelmet adó, azt kiteljesítő
és célba juttató Isten szólal meg a
Biblia és az igehirdetés szavaiban.
Megszólal, terem, formál és megáld.

■ DR. HAFENSCHER KÁROLY

Száz éve született a reménység gyülekezetének első lelkésze

Scholz László emléktáblájának avatása Zuglóban

► **Templomépítő, első lelkészére emlékezett századik születésnapja alkalmából a zuglói gyülekezet. A május 27-ei ünnepi alkalmon Tamásy Tamás, az egyházközség egyik jelenlegi lelkésze Gáncs Péter elnök-püspökkel közösen avatta fel Scholz László emléktábláját.**

Tamásy Tamás röviden felidézte az egybegyűlteknél, miért hívják a zuglói gyülekezetet a reménység gyülekezetének. Scholz Lászlót 1941. szeptember 7-én iktatták be zuglói lelkésznek. Saját épület híján – a Deák téri templomban. A maroknyi evangélikus közösség még aznap délután saját ünnepséget is szervezett, hogy köszöntse új pásztorát. Ezen a csalá-

dias együttlétén Scholz László háromféle szegénységről beszélt. Szegénységnek mondotta, hogy a gyülekezetnek van ugyan lelkésze, de nincs saját temploma; szegénységnek, hogy évekbe fog telni, mire igazán megismeri egymást a pásztor és a nyáj; végül harmadikként saját erőtlenségét és méltatlanságát említette. Ugyanakkor emlékeztetett: „A reménység a koldus élet gyógyító itala. Legyünk mi a reménység gyülekezet!” – buzdította híveit a kezdetekben a beiktatott új lelkész.

Jn 20,19–22 alapján tartott igehirdetésében Gáncs Péter arról a reménységről – a föltámadott Jézus Krisztusról – prédikált, akiről a száz évvel ezelőtt született Scholz László is egy életen át bizonyosságot tett igehirdetéseivel, énekeivel.

Az ünnepség keretében személyes emlékeket is felidéző beszédet mondott dr. Korányi András, a zsinat lelkési elnöke, D. dr. Harmati Béla nyugalmazott püspök pedig – utalva Scholz László politikai meghurcolására – a gyógyító emlékezés fontosságára hívta fel a figyelmet.

A köszöntők sorában Cselovszky Ferenc Deák téri lelkész az egykori anyagyülekezet üdvözlését hozta, míg Ittész András kelenföldi felügyelő annak a közösségnek a nevében szólt, amelyben a 2005-ben elhunyt Scholz László a nyugdíjas éveit töltötte.

A köszöntések után felavatott emléktáblán a gyülekezet jelmondata is olvasható: „A reménység lelkünknek biztos és erős horgonya.” (Zsid 6,19)

■ B. Zs.

FOTO: LUKÁCS GÁBI

1911. május 29-én születtem Budapesten. Itt jártam elemi iskolába, majd a fasori evangélikus gimnázium növendéke lettem. Szerény körülmények között élő szüleim mindenképpen taníttatni kívántak. Egész életemre irányt mutatott a fasori nyolc esztendő. Első irodalmi szárnypróbálgatásaim is a gimnáziumi Arany János önképzőkörben történtek. A lelkészi pályára Bereczky Sándor, akkori neves vallásstanárunk buzdított.

1929 őszén kerültem Sopronba, ahol a teológiai fakultáson négy évig tanultam, s 1933 nyarán kitüntetéssel vizsgáztam a szigorlatokon.

Raffay Sándor püspök avatott fel 1933. december 24-án, és a Pesti Egyház Deák téri gyülekezetébe rendelt segédlelkésznek 1934 elejétől.

Közben két szemesztert töltöttem Berlinben állami ösztöndíjjal a Collegium Hungaricum lakójaként. A teológiai fakultáson hallgattam L. Fendt, E. Seebert, W. Künneth professzorok előadásait. Beleláttam a Hitvalló Egyház küzdelmeibe; találkoztam Martin Niemöllerrel és más vezetőivel is.

A Deák téri segédlelkészi szolgálatból a fasori gimnázium vallásánári állásába választottak. 1938–40 között tanítottam ott, de betegeskedés miatt meg kellett válnom az iskolától. Visszakerültem a Deák téri gyülekezetbe másodlelkésznek, de csak rövid időre, mert 1941-ben a Pesti Evangélikus Egyházközség egyik parókus lelkészévé választott, és a zuglói lelkészkörébe küldött ki. Néhány év múltán a gyülekezet önállósdott Zuglói Evangélikus Egyházközség néven.

Zuglóban nagy feladatok vártak. Össze kellett gyűjteni a nyáját, megszervezni az önállósult egyházi élet kereteit. S legfőképpen építkezni. Először a Kakas Lidia Szeretetotthon épült meg, melyet tizenennyolc évig igazgattam. A templom és a parókia építése szinte egyszerre kezdődött, de csak az utóbbi készült el időre – a hamar beállt háborús nehézségek miatt a templom építése nagyon messzire tolódott. Az új lelkészlakba már feleségemmel együtt költöztem be, Ulreich Lujzával kötöttem házasságot. Hat gyermeket neveltünk fel.

Ezekben az években hazánkban folyt az evangélizáció, én pedig tevékenyen vettem részt benne. Egy-két közegyházi tisztséget is viseltem, legjelentősebb a Magyarhoni Evangélikus Lelkeszek Egyesületének (MELE) elnöki tiszte volt, melyre 1947-ben választottak meg. Fiatal gárdával országos és körzeti lelkészkonferenciákat rendeztem lelkészi karunk teológiai továbbképzése végett. A MELE sajnos 1950-ben – kényszerűségből – feloszlott.

Kényszeráthelyezésekre került sor a lelkészi karban is. Én is azok közé jutottam, akik nem maradhattak Budapesten. Nyilvánvaló volt, hogy Ordass Lajos püspökhöz fűződő jó viszonyunk volt az igazi ok.

1959. október elsejével Hatvanba kerültem. A kis gyülekezethez filiaként Gyöngyös, valamint több szórvány is tartozott. A tizenennyolc éves zuglói szolgálat után itt huszonegy évet töltöttem.

1981 elején kerültem nyugdíjba. Megértem rehabilitációm napját. 1988. május 8-án a zuglói gyülekezet színe előtt, istentisztelet alkalmával D. dr. Harmati Béla püspök rehabilitált, és én újra szolgálhattam Isten igéjével Zuglóban.

A fent idézett szöveg Scholz László önéletrajza, amelyet 1991. június 21-ei díszdoktorrá avatásához kért tőle az Evangélikus Teológiai Akadémia. Scholz Lászlót 2005-ben hívta magához Teremtője.

A puszta homokján és porán keresztül

A rendszerváltozás előtt kínosan sokat lehetett „az egyház társadalmi diakóniájáról” hallani. Sajnos a legtöbb esetben nem a mai értelemben használták ezt a kifejezést, hanem a szocialista rendszer iránti feltétlen lojalitás jelszavaként: nem szolgálatot, hanem kiszolgáltatást értettek rajta. Mert ideológiává silányult.

Teológushallgató, majd segédlelkész koromban, az 1980-as években kikarikíroztuk azokat, akik az egyház társadalmi diakóniájáról értekeztek, és kajánul az újságcikkeket és rádiós igehirdetéseket uraló „ENÜF-jelenségről” beszélünk, amelyen ezt értettük: „az Emberiség Nagy Ügyeinek Felkarolása”... Mert úgy éreztük, azok beszéltek szolgálatról, akik a maguk körében uralkodni akartak. Aki viszont igazán segíteni akart – példának okáért – a kitelepítettek, majd a kallódó fiatalok között, azt nem engedték szolgálni.

Emlékszem, hogy ebben a helyzetben milyen vigasztalóan hatott rám az a bizonyára népi etimológia, amely szerint a diakónia ezt jelenti: por által, poron keresztül. A görög szó ugyanis nagy valószínűséggel a görög *konisz* = por főnévből származik, a *dia* pedig azt jelenti, hogy valamin keresztül, valami által. (Más vélemény szerint a „diakonia” a latin *conor* = igyekszik, nekifog, vállalkozik igével áll kapcsolatban.)

Igen, vigasztalóan találtam azt az olvasatot, amely szerint a diakónia azt

jelentené, hogy „a puszta homokján keresztül”. Jól esett arra gondolnom, hogy talán a pusztai vándorlásról lehet szó. Mert az a helyzet, amelyben akkor az egyház élt, minden korabeli híreszteléssel szemben nem volt igazán a Kánaán. Sőt a próbatételek és a nélkülözés helye volt. Dehogyan tudta akkor bárki is, hogy ez a pusztai vándorlás a mi esetünkben is mintegy negyven évig fog tartani! De a helyzet elhordozását némileg segítette a diakóniának ez a jelentéstartalma.

A televízióban láthatjuk, hogy milyen kegyetlen feladatra vállalkoznak azok az autósok és motorosok, akik a Párizs–Dakar-rali keretében a homoksivatagon próbálnak keresztül-evickélni. Ki tudja, könnyebb dolguk van-e azoknak, akiknek életpályája és szolgálata elsivatagosodott emberi sorsok között vezet?!

Tudom, hogy a rendszerváltozás előtt és után is voltak és vannak sokan, akik erre a hősi feladatra vállalkoztak, vállalkoznak.

Az egyház diakóniája a születéstől a halálig tart, és különösen az emberi élet krízishelyzeteire irányul. Az emberi lélek ugyanis törekeny, az egészség mulandó, az élet véges. Ám a szolgálatot akkor is – sőt annál inkább – végezni kell, ha a küzdelem reménytelennek tűnik. Halmozottan fogyatékosok között, ahol már az is óriási eredménynek számít, ha a túlmozgásos kisfiú az evókanállal megtalálja a száját. Hidrokefál gyermekek

mellett. Befogadva a brutális férj miatt otthonról menekülő fiatalasszonyt és gyermekeit. Cigányok között. A hajléktalanoknak nappali melegedőt, meleg ebédet és éjjeli menedéket biztosítva. Távoli tanyákon élőknek ebédet és gyógyszert szállítva. Idős testvérek alkonyi éveit szebbé téve.

Aki a diakóniában dolgozik, az a puszta homokján és porán megy keresztül. Közben tudván tudja, hogy *isa por és homu vogymuk*. Ám közben arról tehet bizonyosságot, hogy egy törékeny és öreg test is lehet szép, a ráncok is lehetnek megszenteltek, a hegek is lehetnek áldottak.

Ismerni kell azt a gyakran pusztai és poros világot, amelyben élünk. Korunkban sokan menekülnek az „isa por és homu vogymuk” realitásától, és a reklámok, az úgynevezett valóságshow-k és kibeszélőműsorok bódítása és butítása következtében a felszínen csillogó, valójában talmi világot teremtenek magukban. Ennek tudatában annál inkább el kell mondanunk azt, hogy van, aki nem szoláriumban, hanem vastüdőben fekszik. Van, aki nem teljesítménynövelő doppingeszt

szed, hanem életmentő gyógyszert. Van, aki számára a „való világ” nem mesterségesen létrehozott, állaza környezetet jelent pezsgőfürdővel, hanem kórházi ágyat lélegeztetőgéppel.

Aki itt szolgál, az arról az Úrról tehet tanúbizonyságot, aki „a megrepedt nádszálat nem töri össze, a füstölő mécses nem oltja el” (Ézs 42,3).

Meg kell becsülnünk azok munkáját, akik az egyházi szeretetszolgálatban fáradoznak. Egy szótár úgy határozza meg képiesen a diakonosz értelmét, hogy a szolga, aki „felveri maga körül a port”. Magam a kép egy további dimenzióját érzékelem: diakonos az, aki vállalja, hogy piszkos és poros lesz, aki összesározza magát. Vagyis nem lakáj. Nem libériás inas. Nem kesztyűs sofőr. Nem protokollfőnök. Nem reprezentáló bábu. Hanem vállalja a sarat, a piszkot, a port. Nem egyszerűen a szimpátia, hanem az empátia embere. A pszichológus Buda Béla egyik írásában különbséget tesz e kettő között: szimpátiának azt a magatartást nevezi, amikor valaki sajnálkozik egy gödörbe esett embertársán, empátiának viszont azt, ha be is mászik érte a gödörbe. Aki pedig erre vállalkozik, az óhatatlanul poros lesz, sőt be is sárosodik.

Ebben a hónapban az egyházi diakóniában dolgozóakra irányul a figyelmünk. Június 15-én – egyházunk diakóniai osztályának szervezésében – az önkéntesség évéhez és ha-

zánk európai uniós elnökségéhez kapcsolódó nemzetközi konferencia lesz az Evangélikus Hittudományi Egyetemen. A hónap végén diakóniai munkatársak csendesnapjaira kerül sor Bodrogheresztúron, előbb az alkalmazottak, majd az önkéntesek számára.

Végül annyi „szolgálati közleménnyel” tartozom még, hogy a nyugdíjba készülő Ittész János püspöktől én fogom átvenni egyházunk diakóniai munkájának felügyeletét. A feladat nagyságát néhány számmal lehet szemléltetni: harmincnyolc diakóniai intézményünk több mint hetvenféle szolgáltatást nyújt közel tízezer embernek. Háromezer főállású alkalmazott és sok-sok önkéntes áll a diakónia szolgálatában, amely munkaág két fő felelőse Buda Annamária osztályvezető és Gregersen-Labosza György lelkész, a diakóniai bizottság elnöke. Örömmel csatlakozom e csapathoz, nem bánom, ha közben poros lesz a ruhám.

Fabiny Tamás püspök Északi Egyházkerület

HIRDETÉS

A Női Missziói Szolgálat idén is meghirdeti nyári konferenciáját egyedülálló szülőknek és gyermekeknek. Az alkalom témája: *Szeretben szolgáljatok!* Időpont: július 17–24. Helyszín: Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ, Révfülöp. Részvételi díj: 22 000 Ft. Jelentkezni június 20-ig lehet a következő elérhetőségen: *B. Pintér Márta*, 1085 Budapest, Üllői út 24., *marta.pinter@lutheran.hu*, 20/824-2791.

HIRDETÉS

Táborozz a budapesti KIE-vel!

Mottó: „Hiszen nincs is messzire egyiküinktől sem; mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk.”

Szeretettel hívjuk és várjuk azok jelentkezését, akik szeretnének részt venni egy önismereti táborban Erdélyben, egy nagyon szép helyen, távol a város zajától. A tábor öt napja alatt áhítatokon és beszélgetéseken vehetünk részt, melyek során az önismeret és az Isten-ismeret lesz a fő téma. A nap többi részében pedig túrákon veszünk részt Gyergyószentmiklós környékén.

Lelki vezető: *Kiss Zsombor Botond*, a debreceni református teológia hallgatója. Helyszín: Erdély, egy Gyergyószentmiklóstól 6 km-re lévő táborhely. Időpont: augusztus 8–12. (5 nap, 4 éjszaka). Szállás: faházakban. Étkezés: napi háromszor. Utazás: kisbusszal. Indulás: augusztus 8-án 7 órakor a Népligettől. Költség: 22 000 Ft/fő. Jelentkezés július 15-ig és egyéb információk: *Magyar Csaba*, 20/770-0458, *magyarcsaba@kie.hu*.

HIRDETÉS

napveto
evangélikus gyerektábor

15. Napveto evangélikus gyerektábor lesz augusztus 7–13. között Piliscsabán. Mottó: „Isten arcai”

Míg Isten keresésének útján bandukolsz, te is próbáltad már magad elé képzelni őt? Hány arcban jelenik meg Istenünk? Miként találkozhatunk vele? Ha Te is szívesen beszélnél Istenünk arcairól és a bennünk élő istenképről, táborozz velünk! Egy felejthetetlen hét, sok igaz barát, rengeteg izgalmas játék és tartalmas beszélgetés, áhítat vár rád!

Jelentkezési határidő: július 15. Korosztály: 3–8. osztályosok (8–14 évesek). Részvételi díj: 15 600 Ft. (Rászorultság esetén szociális támogatás igényelhető.) Táborvezető: *Kelényi Zsolt*. Lelki vezető: *Kovács Áron* evangélikus lelkész. Kapcsolattartó: *Frenyó István*, 30/639-1448, *koszi@lutheran.hu*. Jelentkezés az interneten: *koszi.lutheran.hu*.

A tábor a KÖSZI, azaz a Keresztény Önkéntesek Szövetsége az Ifjúságért szervezi együttműködésben a Piliscsabai Evangélikus Egyház közseggel.

HIRDETÉS

Konferencia a fiatalok körében és a közoktatási intézményekben végzett önkéntességről

Időpont: június 15., szerda • *Helyszín:* Evangélikus Hittudományi Egyetem (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.)

A konferencia célja: Az iskolai kereteken, illetve az oktatás területén kívül megvalósuló önkéntes programok tapasztalatainak, jól működő gyakorlatainak bemutatása. A konferencia kapcsolódik a 2011 az önkéntesség európai éve – Magyarország nemzeti programjának munkatervéhez.

PROGRAM

- 9.30–10.00: Érkezés, regisztráció
- 10.00–10.15: *Köszöntő – Pröhle Gergely* helyettes államtitkár (Külügyminisztérium), *Soltész Miklós* államtitkár (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)
- 10.15–10.30: *Áhítat – dr. Szabó Lajos rektor* (Evangélikus Hittudományi Egyetem)
- 10.30–11.30: *A diakóniai szociális tanulás modellje – Emer. O. Univ. prof. dr. Gottfried Adam* (Universitát Wien)
- 11.30–11.45: Kávészünet

Előadások: a gyakorlati modellek bemutatása

- 11.45–12.00: *Tapasztalati tanulás az önkéntességen keresztül az evangélikus középiskolákban – Simon Attila* iskolalelkész (Az Evangélikus Egyház Aszódi Petőfi Gimnáziuma és Kollégiuma)
- 12.00–12.15: *A tevékeny hitre nevelés egy projektje – A tantárgy neve: szolgálat – Velkey Balázs* tanár (Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium, Miskolc)
- 12.15–12.30: *Ifjúsági munka a Szélrózsa fesztiválon – Mesterházy Balázs* iskolalelkész (Berzsenyi Dániel Evangélikus /Líceum/ Gimnázium, Kollégium és Szakképző Iskola, Sopron)
- 12.45–13.00: *72 óra kompromisszumok nélkül – Vad Lilla* önkéntes koordinátor (Magyarországi Református Egyház)
- 13.00–13.15: *Önkéntesség és gyülekezetépítés a Háló programban – Gergersen-Labossa György* lelkész (Szombathelyi Evangélikus Egyházközség)
- 13.15–14.00: Ebéd
- 14.00–15.30: *Szekcióülések*
 - *Az önkéntes program bevezetésének lehetőségei a közoktatásban*
 - *Ifjúsági munka és önkéntesség*
 - *A gyülekezetépítés lehetőségei az önkéntes munkán keresztül*
- 15.30–15.45: *Zárszó, úti áldás*

A konferencián való részvétel ingyenes. Kérjük, részvételi szándékát június 10-ig jelezze a *szilvia.hunya@lutheran.hu* e-mail címen.

Isten szeretetét közvetíteni

► **Stilizált angyalt ábrázoló logót fogadott el a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet jubileumi közgyűlése. A hivatalos programot május 23-án a szervezet fennállásának huszadik évfordulója alkalmából rendezett ünnepség követte a Művészetek Palotájának üvegtermében.**

A közgyűlés legfőbb napirendi pontja – *Lehel László* elnök-igazgató szakmai beszámolója, a 2010-es zárszámadás és a 2011-es költségvetés elfogadása mellett – az új arcúlati elem megvitatása volt. A kiírt pályázatra közel negyven terv érkezett, melyek közül a zsűri *Bor Benjámin*nak, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem hallgatójának pályaművét, egy fehér alapon kék stilizált angyalt, illetve kitárt tenyeret ábrázoló alkotást terjesztett a közgyűlés elé.

G. Németh György újságíró, kommunikációs szakember azt emelte ki, hogy a kör és a pont a tenyérrel kombinálva a védelem és az oltalmazás szimbóluma, *Hafenscher Károly* evangélikus lelkész, a felügyelőbizottság tagja pedig úgy fogalmazott, az angyalok Isten küldöttjei, akik segítenek, közvetítenek. Az Ökumenikus Segélyszervezet munkája ilyen küldetés: Isten szeretetét közvetíti az emberekhez.

A közgyűlés egyhangúlag megszavazta az új logót.

A jubileumi közgyűlés utáni ünnepségen a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat néven 1991. április 16-án megalakult, 2004 óta Magyar Ökumenikus Segélyszervezet néven működő szervezetet elsőként jószolgálati nagykövete, *Lévai Anikó* köszöntötte: a Magyar Köztársaság kormányfőjének hitvese elsősorban az önkéntesség fontosságára irányította a figyelmet.

A külföldi partnerek nevében *Jørgen Thomsen*, az egyházi háterü

kát – a diakóniai munka forrásának, Jézus Krisztusnak az üzenetére emlékeztetett („*En vagyok a feltámadás és az élet...*” – Jn 11,25a). Mint mondtotta, csak a kiindulópont ismeretében tudunk olyan stratégiát kidolgozni, amely az életet szolgálja.

Az alapító egyházak képviseletében *dr. Bölcskei Gusztáv* református püspök, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkes elnöke beszélt a társadalomban végzett „faldöntés” fontosságáról, *Gáncs Péter* evangélikus elnök-püspök pedig az ökumenikus szemléletmódot emelte ki.

FOTÓ: MENYES GYULA

dán segélyszervezet (*DanChurchAid*) igazgatóhelyettese szövegezt az „együtt menetelés” jelentőségéről.

A Német Protestáns Segélyszervezet, valamint az *Eurodiaconia* korábbi elnöke, *Jürgen Gohde* – amellyel, hogy felidézze a megalakulás időszaka-

Az alkalmat a segélyszervezetet igazgató *Lehel László* evangélikus lelkész pohárköszöntője zárta. Az ünnepi alkalmon részt vevők ezt követően megtekintették a szervezet húszéves működését bemutató kiállítást.

► *EvÉlet-infó*

Testvérként a cseh testvéreknél

► **Évenként egyszer összehívott zsinatát tartotta május 19. és 22. között Prágában a Cseh Testvérek Evangéliumi Egyháza, amely a huszita mozgalomból kinőtt sok-sok kisebb egyház egyesüléséből jött létre mintegy száz évvel ezelőtt. Püspöke nincs, vezetője a zsinat elnöke. Mivel ebben az esztendőben a zsinat elsősorban a csehországi cigányság helyzetére s az egyház ezzel kapcsolatos szerepvállalására fókuszált, a testvéregyházak meghívott küldöttjei között e sorok írója – mint a Magyarországi Evangélikus Egyház cigánymissziói referense – is megismerhette a cseh testvérek ez irányú elkötelezettségét, tevékenységét.**

A sok hasonlóság (népesség, a cigányság számaránya, a két egyház hozzávetőlegesen azonos mérete) mellett a különbségek is számottevőek. Csehországban más cigány népcsoportok laknak, mint Magyarországon. Az állam után a cseh testvérek tartják fenn az országban a legnagyobb diakóniai hálózatot, ezért a cigánysággal való foglalkozás is sokkal előrehaladottabb, szélesebb körű, mint a mi egyházunkban. Igaz, a „tisztán” missziói szempont, a vállaltan keresztényi küldetés megjelenése az ő szolgálatukban háttérbe szorul. A zsinaton talán épp ezért is fogadták el azt a proklamációt (kiáltványt), amely hangoztatja a gyülekezetek egyértelmű felelősségét a cigányság sorsának jobbra fordításában.

Egyházunkat az a megtiszteltetés érte, hogy egy sajtótájékoztató keretében mutathattuk be itthoni cigánymissziói tevékenységünket. A prezentációban az üzenettel bíró humornak is jutott hely: jelen sorok írója egy cigány kosárfonó által készített sóprút vitt ajándékba, hiszen ez az egyházban is alkalmas minden haszontalan do-

log kisöprésére, ugyanakkor minden jó „betessékelésre” is...

Az imponálóan szervezett, fegyelmezett és hatékony zsinati munka egyébiránt új, szokatlan helyszínen,

A SZERZŐ FELVÉTELE

a Benedek-rendiek Emmaus-apátságának ódon falai között zajlott – az ökumené kézzelfogható jeleként.

A nyitó istentisztelet úrvacsoravételén megrendítő volt azok kezéből átvenni a kelyhet, akik örökösei a mérsékeltbbnek mondott huszita

házigazdák. Így nemcsak a cseh testvérek egyházával, zsinati munkájával, hanem Prága csodálatos épületeivel is megismerkedhettek. Ami azonban ennél is fontosabb: a testvériség tovább épülhetett egyházaink között.

■ BAKAY PÉTER

»VÉGTÉRE HAZATÉREK CSÖNGÉRE«

Weöres Sándor szülőföldjén

Egyházaskesző, Kemenesszentpéter, Pápoc, Kenyeri... Kis falvak, kar-nyújtásnyira egymástól. Szépen gondozott kertek, végtelen sárga repce-mezők az út mellett a májusi sugár- verésben. Azután tovább, már nincs messze úti célunk. *Weöres Sándor* Szombathelyen született, mégis a cseri dombok tetején fészkelő apró kemenesaljai falut, Csöngét tekintet- te szűkebb pátriájának, mert az evan- gelikus költő itt töltötte gyermek- és ifjúkori éveit. Itt kezdett verselni.

A *Magyarország geographiai szó- tárában* – mely 1851-ben jelent meg – ez áll: „Csönge magyar falu Vas me- gyében, 700 evangélikus, 150 katoli- kus, 20 zsidó lakos; evangélikus anyatemplommal. Rónája termé- keny, határa sok helyt mocsaras. Bírják gr. Cziráky Antal, Vidos és szá- mos nemesek. Utolsó posta Pápa.”

Mi változott az eltelt évszázadok óta? A gyönyörű táj semmit: szelíden ontja szépségét. Csak az ember fárad- tabb, az élet nehezebb. Sok fiatal el- ment, hogy szerencsét próbáljon a nagyvilágban. Egyvalamivel viszont gazdagabb lett a falu. Az ország egyik legszebb múzeuma állít emléket Weöres Sándornak a hagyatékából származó bútorok, ritka könyvek, megfakult fényképek, kéziratok, re- likviák segítségével.

Újra itt. Az emlékház kertjében a költő szobra, amelyet 2003-ban *Se- gesdi György* készített. A költő köny- vet tart a kezében, töprengő arcán az örök kérdés: használtak valamit a ver- seim?

Nehéz megszólalni Csöngén, ott, ahol lábnyomába lép az ember. A Weöres-portán „kincsekkel” megrá- kott négy szoba hirdeti: e falak között a magyar és a világirodalom legna- gyobb géniuszai közé tartozó poéta töltötte gyerekkorát és ifjúságát.

Baranyai Ernő polgármester ré- góta itt él. Mindent tud, és mindenkit ismer. Legelőbb végigkalauzol a ter- meken, azután letelepedünk a nyitott ablak elé, és beszélgetünk.

FOTO: FENYVESI ROBERT

– Csöngéről az 1400-as évektől van írásos dokumentáció. A 19. szá- zad körül több mint ezren éltek itt, mostanra már csak négyszázötven fő a lakosok száma. Mint evangélikus település fontos szerepet töltött be. Ostffyasszonyfával közösen itt épí- tettek először nagyon szép templom- ot. Apám negyven évig volt fel- ügyelő, így a ’45 utáni lelkészekkel mindennapos kapcsolatot tartott... Valamikor az emberek sokat szállí- tottak a sárvári cukorgyárnak; most inkább gabonaféléket természetnek és háziállatokat tartanak. A két falu- ban evangélikus lelkész és katolikus plébános látja el a szolgálatot. Az is- kola is közös: két tanterem van Csöngén, hat Ostffyasszonyfán. Egy- egy évfolyamban átlag tizenötön

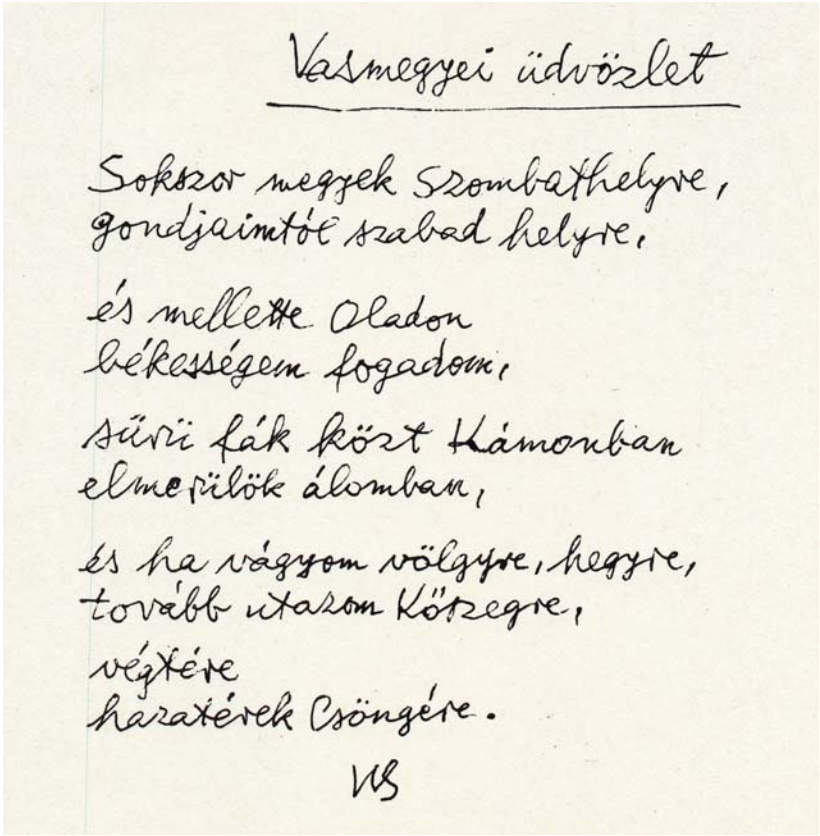
vannak. Akik tovább akarnak ta- nulni, mehetnek Celldömölkre, Sár- várra vagy Szombathelyre.

Weöres Sándorék birtokát 1945 után államosították. Elvették minden vagyonukat. Az édesapját kitették a lakásból, földönfutóvá vált. Valami- kori cselédjei fogadták be, és látták el étellemmel. Az apa és Sándor kö- zött nem volt felhőtlen a kapcsolat. Apja azt szerette volna, ha a költő itt- hon marad, és folytatja az ő munká- ját. Milyen érdekes, ez a szigorú, ka-

tünk fiataloknak. A Csöngéről elszár- mazottak létrehozták a Weöres Sán- dor – Károlyi Amy Emlékének Ápo- lása Alapítványt. Azon fáradozunk, hogy a 2013-as esztendő, a költő szá- zadik születésnapjának évét méltó- képpen ünnepeljük meg!

Nagyon elszaladt az idő. Dél lesz, ideje elindulni a csöngei evangélikus templomba. Ha Weöres nagy ritkán hazalátogatott, s tehette, eljött ide gyalog, hogy Istennel beszélgessen.

Nagyné Garas Krisztina lelkész nő

tonás ember egyszer tévedett életé- ben, éppen fiával kapcsolatban: nem ismerte föl zsenialitását!

A szülői házban lakások voltak, de annyira lelakták, hogy visszakapta a község. A költő halála előtt azt nyilat- kozta, hogy itt, Csöngén szeretne pi- henni, de felesége, *Károlyi Amy* nem járult hozzá. Mikor ő is meghalt, s csa- ládjuk nem volt, a feleség ágán örök- lődött tovább a hagyaték. Károlyi

múltidézéssel kezdi. Minden fonto- sat megmutat, szeretettel említi ele- ink ragaszkodását a tájhoz és Isten házához.

– Az itteni evangélikusok elég idősök, de nagyszívűek, szorgalma- sak, és mindenkit szeretettel fogad- nak. Nagy az összefogás, de nem csak nálunk, az egész faluban. A gyö- nyörű templom mutatja, hogy milyen sok evangélikus lakott Csöngén. Kül- önlegessége, hogy ha a bejáratnál szemben felnézünk, egy hosszú ge- rendát látunk, ami egyetlen hatalmas fából készült. Minden fokozatosan újul, szépül. Két gyülekezetet gondo- zok – itt és Ostffyasszonyfán –, a hí- vek eljárnak egymás nagyobb ünne- peire. Tizenhárom éve élek itt, Vas megyei vagyok. Alaposan ismerem a felnevelő tájat, minden rezdülését, az emberek örömet és bánatát.

Nagyon örülök, hogy hitoktató vagyok az általános iskolában, sőt az óvodában is. Akit tanítok, szinte mindenkit én kereszteltem. Jó látni a fölismerést az arcukon, mikor Isten- ről beszélnek.

Az óvoda Weöres Sándor nevét vi- seli. Az én nemzedékem az ő csodá- latos verszenéjén nőtt fel, és ez kísért tovább egész életemben. Most én ta- nítom a gyermekemet, és mondha- tom, kívülről fújja a zengő sorokat: „Őszi éjjel / izzik a galagonya / izzik a galagonya / ruhája. / Zúg a tüske, / szél szalad ide-oda, / reszket a ga- lagonya / magába.”

Megnézzük a kertet. Az öreg akác- fa kiszáradt törzsét: holtában is fen- séges. Még van egy óra az indulásig, bemegyek az ódon-szép templomba. Hátnál, a legszélső sorba ülök le én is, és töprengek a költőről. Milyen iste- ni ajándék Weöres Sándor! Nekünk, magyaroknak, ezt a csodálatos nyel- vet beszélő keveseknek. És milyen tragédia, hogy a világ soha nem tud- ja meg, milyen fölfelé suhanó csillag élt közöttünk.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Szülőhelyünk

Hivatalos iratokat, sárguló anyakönyveket böngészve pár évtizede „a szüle- tés helye” rubrikában atyánkfia még olyan érdekesen szép nevekkal találko- zatott, mint Gyergyótekerőpatak, Hosszúmező vagy Pinkamindszent. Közé- lebbi tájakról meg ilyenekben gyönyörködött, mint Hegyközcsatár, Érpatak vagy Bihardancsháza. A mai harminc körüliek már csak szülőotthonos, kór- házaz településen láthatták meg a napvilágot. Püspökladányban például még meg lehetett születni, de Sápon vagy Szerepen – mely utóbbi helységről pe- dig tudnivaló, hogy a világ közepe! – már nem.

Atyánkfia virágos jókedvében gyakran idézi meg így barátainak szatmá- ri szülőfaluját: Szamosszegen születtem, szép színésznőt szerettem! (Ez ugyan egy szótaggal hosszabb, mint amaz, mármint a *Babitsé*, de úgy igaz, mint az – teszi még hozzá a tisztesség kedvéért.)

Az új évezred gólyáinak már csupán néhány tucat városi címre kell gyerme- keket hozni, diszpécserük regisztrációja is leegyszerűsödött, a számítógép le- gördülő ablakában meg jól elfér az a pár, nyelviileg sem túl bonyolult születési hely, csak rá kell klikkelni.

Vajon fél évszázad múlva korunk tudós kutatója milyen neveket talál majd a „születés helye” rubrikákban? S mi lenne akkor – tűnődik tovább atyánkfia –, ha újra bibliai idöket élnénk, mint úgy kétezer éve... Hova születhetne?

A Szamos vize

Kering atyánkfia a nagyvilágban – no nem a valóságban, csupán virtuálisan. Gyakran keresik a világhálón a föld legeludogottabb pontjairól tanácsot vagy segítséget kérve, s nemritkán egyszerűen csak azért, hogy szót váltsanak vele. Levelet, képeslapot, fotót sűrűn kapott már eddig is, hol a clunyi apátságból, a Niagara vagy a Stonehenge mellől, hol csak innét a szomszédból, Erdélyből. A korral jár – intézte el ez idáig –, a kisváros- nyi tanítványseregéből néhányan még jó szívvel emlékeznek rá.

Ez az új keletű jelenség azonban... Egyre többen jelentkeznek olyanok, vi- lágfalunk különböző zugaiból, akik na- gyobb létbiztonságot keresve rajzoltak ki innét, hon hagyva barátot, szerel- mest, szülét. De atyánkfia aggódva fi- gyeli az elbocsátó haza nemtörődöm- ségét is, az itt maradók fásultságát meg a hatalmasok kézlegyintéseit.

Egyszer őt is megkísértette a jobb, szabadabb, boldogabb világ ígérete, még úrfi korában, mikor először éle- tében Nyugaton járt – Luzernben vagy Zürichben, már nem is emlékszik pontosan, de egy tó partján történt, annyi bizonyos –, és ottani magyarok- kal találkozott. Győzködtek, maradjon kint, állást is kínáltak egy színházban,

otthoni fizetésének majd’ hússzorosát ajánlva, s hogy befogadják meg segí- tik. Annyira igéző és csábító volt mindez, hogy szinte beleszédült. De hát engem Szamos-vízzel kereszteltek! – villant egyszer csak agyába, elemi erővel, gyermekkorra óta kitörölhetet- lenül, százszor megidézetten, s már mondta is, mint végső érvet. (A kis szatmári faluban, ahol született, akko- riban még az volt a szokás, hogy ko- ra reggel a nagytiszteletű úr csónakba szállt, egy presbiter kíséretében a fo- lyóközépig evezett, s a kis keresztelő- kancsót megmerítette a Szamosban.). Azóta sem bánta meg, hogy engedve e félig pogány, félig keresztény szokás vonzásának, hazajött.

Vannak-e manapság ily elemi von- zások? Igaz-e még, hogy: „Ki a Tisza vizét issza, vágyik annak szívé vissza”? Érvényes-e ma is *Veres Péter* szava: „Én nem mehetek el innen...”?

Éppen e mai, kitaszító haza körül keringnek atyánkfia gondolatai, meg *József Attila*, *Dsida* és *Márai* magyar- ságversein tűnődik, mikor lehullott ékezetű névvel érkezik újabb üzenet: küldene már néhány anyák napi ver- set-novellát a világ túlfelére, Új-Zél- andba egy kis magyar kolóniának! Látjátok, feleim...

Külföldjáró

Kering az atyafi az utazási vásáron. Így, tavasszal, kedves időtöltése ez, ter- vezni a nyarat, gusztálni a kínálatot, összevetni a tavalyival, mérlegelni, szó- ba elegyedni ismerősökkel...

Nagyon rég kezdte a külföldjárását, kényszerűségből, még gyermekkorá- ban: nyaranta pár hetet Erdélyben tölthetett a nagyszülőknél. Később, már diákként a Felvidéket járta, s ’75-ben eljutott végre a Lajtán túlra is, Auszt- rián át egészen Rómaig, ötvendolláros utazási keretét huszonöt napra szé- pen elosztva, s láthatta mindazt, amiről addig csak könyvekben olvasott. Több- nyire egyedül utazott, majd már „szervezetten”. Utóbb Hellász kék ege alá vágyott, s nemrég végre ez is megadatott!

Már harmadszor múlatta az időt ugyanott, egy kedves kis görög halászfal- uban, szemben az Athosszal, élvezve a mediterrán táj derűjét, nyugalját. A tengerparti estében hol egy olasz társaság bel cantója szólt, hol meg osztrák nyugdíjasok Lehár-dala szállt, s a sétányon, éppen napnyugtakor, mindig meg- jelent egy skót úr, kockás szoknyában – előbb akkurátusan összeszerelte du- dáját, majd néhány szép dallal örvendeztette meg az alkalmi publikumot.

És akkor..., akkor megjöttek a mieink! Egy autóbusznyi középkorú, jól öl- tözött, láthatóan összeszokott társaság. Már első este letették a garast. Fel- hajtva az otthonról hozott aranytartalékokat rázendítették, amolyan kocsmai mesterdalnokok stílusban, ki tudja jobban túlordítani a másikat, azonnal el- fojtva így minden egyéb hangbéli megnyilvánulást.

Ahol a magyar dal lecsapott, megszűnt az élet: az olaszok visszavonultak teraszaiukról, a skót úr zavarában továbbstált, sógorék – reménytelennek lát- va a helyzetet – inkább táncolni mentek.

Második este már tematikus műsorral állt elő a sakálvokál: „Mint a mó- kus fenn a fán”-t meg amúri partizánokat énekeltek, végül egymást túliúvölt- ve szólt a bunkócska, teli tüdővel, a végén hosszan kitarva: „...segíííííts most!” Dagadt ám a büszkeségtől minden magyar kebel...

Kering atyánkfia az utazási nagyvásárban, kerülve a szokott iroda stand- ját, s úgy határoz, idén inkább észak felé tájékozódik. Wittenberg és Heidel- berg – már csak egykori stúdiumai miatt is – éppen kedve szerinti lenne, mi- kor megáll mellette pár tavalyi ismerős: „Szintén Németbe? Németbe?”

Írány Erdély, sóhajt atyánkfia, kezdjük az egészet előlről!

Szerzőnk Látjátok, feleim *című kötetéből*

Közös vár

■ JÁSDI ISTVÁN

Kedvelem az ilyen szépen égetett vörös téglából épült házakat. Kettő közülük párhuzamos a Remetei úttal. Téglalap alapú hasábok sátoertével, a két emelet ablaksorai szabályosan tagolják a homlokzatokat. Sem többet, sem kevesebbet nem akarnak mondani, mint amik: házak, ahol emberek laknak. Körülöttük évszázados tölgyek vetnek árnyékot a nagy hűvösvölgyi kertre. Emberi lépték.

A harmadik épület pontosan közöttük alig különbözik a kettőtől, de merőleges az útra. A sátoertető így mintegy timpanonként ül rajta. Ház. Az Isten háza. A homlokzat fake-resztje inkább csak megerősítése a ténynek. A Magyarországi Evangélikus Egyház Szeretetháza.

Kelenföldön, a Deák téren, Pécssett a Dischka Győző utcában, a Bécsi kapu téren – a nagyon konzolidált és igencsak polgári gyülekezetekben minden héten hallottunk róla. Az adományok gyűjtésénél. Már ha voltunk templomban. Most itt lakunk pontosan fölötte a dombtetőn. Rálátunk az ablakból.

Most is ritkán megyünk el a vasárnapi istentiszteletre. Akkor sem azért, mert úgy gondoljuk, hogy az Istennek szüksége lenne ránk. Sokkal inkább valami miatt, amibe bele-születtünk. A Bécsi kapu téren jó érzés együtt énekelni az egyenként többnyire ismeretlen budai polgárokkal, akikről így ismeretlenül is tudom körülbelül, milyen lakásban lakhatnak, hogyan beszélnek a gyerekeikkel vagy a szüleikkel, és mit tartanak fontosnak az életben. Jó érzés ismer-ni legalább nagyjából a liturgiát, a közös imákat, hitvallást, énekelni az *Erős vár a mi Istenünket* vagy a *Himnusz*t, hallgatni az időnként hosszúra nyúló prédikációkat, adakozni, fogadni az áldást és kezét fogni a lelkésszel a kijáratnál.

Szóval Remetéről, a dombtetőről is inkább a budai Várba járunk, mint a szeretetház kápolnájába. A szeretetházból időnként Down-kórosok és nyomorékok jönnek ki egy fagyira a buszvégállomás cukrászdájába. Tartunk tőlük. Megzavarják polgári közérzetünket. A normalitás bajnokai vagyunk. *Horti Mari* szerint – aki pszichiáter – ez is kóros. Az abszolút normalitásunk, amire büszkék vagyunk. Aztán egyszer mégis elmegyünk a hűvösvölgyi istentiszteletre. Mert toleránsak vagyunk. A normalitás részeként.

A kápolna bal oldali széksoraiban gyülekeznek az érkezők. Bizalomgerjesztő arcok, fiatalok, idősebbek, családok, mint Kelenföldön vagy a budavári gyülekezetben. Talán nem olyan jól öltözöttek. Fiatal család érkezik. Szép szőke, nagyon csinosan öltözött mama, elegáns, magas fiatalember, csillogó szemű, hatévesforma kislány. Gesztikulálnak egymásra figyelve, a mi sorunk szélére ülnek, hogy onnan láthassák a szószéket – siketnémák.

Marival lopva egymásra nézünk – gyakoroljuk a toleranciát. Aztán kopogó, fehér bottal középkorú vak pár ül elénk. Kinyílik hátul a kétszárnyú ajtó, és az oltárral szemben a középső sorban bevonulnak a szeretetház-ziak. Down-kórosak, csurgó nyálukat törölgető fogyatékosok. Az egyiknek – törekeny kislány, könnyű, kék virágos ruhában – arca nincs. Közöttük jönnek az ápolók is. Karban hozzák, kocsiban tolják a járásra

képteleneket. Egyik-másik ápolt kocsit tol. Az arc nélküli lány is. A fiú a kocsiban jó arc. Húszéves lehet. A teste csak öt. *Hyeronimus Bosch*. A bevonulók rendben, rutinosan foglalnak helyet a jobb oldali sorokban. A kocsiban ülők a középső sort foglalják el. Lehet, hogy ez nekem sok lesz.

Az istentisztelet ugyanúgy zajlik, mint máshol. Pünkösöd. „Jövel, Szentlélek Úristen, / Töltsd be szívünket...” A 11. századi antifónából hozzánk származott éneket harmóniumon kíséri az önkéntes kántor. A kápolnának orgonája nincsen, a harmónium hangja pedig csak irányítja a dallamot, arra nem képes, hogy elfedje a hamisságokat.

A vak pár nagyon szépen énekel, hangjuk vezeti a gyülekezetet. Ők a szeretetház-ziak jelenlétét csak egy-egy feltörő artikulálatlan hangból érzékelhetik. Mellettem a jobb oldal szélső székén ősz hajú, Down-szindrómás férfi ül. Jól öltözött, szépen énekel, láthatólag kívülről ismeri a liturgiát.

Azt mondják, a downosok kedvesek. Buták, de jó természetűek. Nem öregszenek meg, meghalnak fiatalon. A mellettem ülő lehet vagy ötvenéves. Az életét bizonyára itt töltötte a szeretetházban. Mellette hasonló kislány próbálja követni a dallamot. Áhítattal, de bizonytalanul. Időnként rajongással néz fel az idősebbre. Bűnvallás: együtt mondjuk, hogy gyóonom, hogy vétkeztem...

Egy sorral mögöttük az arc nélküli lány ül. Csillogó barna hajából gyönyörű égszínkéek szem világít. Mellette a kocsiban a jóképű fiatalember. Nem engedik el egymás tekintetét. Szerelmesek.

Aztán kegyelemhirdetés, igeolvasás... Előttem a sor szélén ápolónő ül. Jobbra tőle fiatal Down-szindrómás fiú, középen kocsiban debilis kislány. A nőnek mindkét keze foglalt, balját a kislány szorongatja, jobbját a fiú simogatja. Hitvallás: „Hiszek egy Istenben...” Együtt mondjuk. Aki tudja. A süketek az énekeskönyvből követik az

énekek szövegét, a *Hiszekegyet* kívülről mondják. A kislány halló lehet, mert szépen artikulál: „Hiszek a Jézus Krisztusban...”

Az ige hirdetés a Szentlélek eljövete-léről talán kicsit rövidebb, mint máshol. Bonyolult is a Szentlélek eljövete-lének vagy a Szentháromságának a teológiája. Ha én sem mindig értem. Mit érhetnek ebből a downosok, mit lehet ebből szájról leolvasni? Persze, ha vetíthetnék a falra a szöveget, mint a tihanyi apátsági templomban szokták. Igaz, ott is csak az énekeket. Mi a közös élmény a szertartásban a süketek és a vakok számára? Párhuza-

mos világokban élnek? Soha nem találkoznak? Nem annyira filozófiai probléma. Sokkal inkább fizikai. A vakok is tárgyai a fénytörésnek, amit soha nem érzékelnek. A süketek számára a hangtan? Mi lehet számunkra kulcsra zárt világukban? És mit rejthet egy ilyen korán megöregedett, járásra képtelen kis test? Visszamaradtak? Vagy ott van közöttük egy *Homérosz? Milton? Beethoven? Stephen Hawking?*

Azért a vakok miatt szeretném, ha itt nem a kis harmónium, hanem legalább a Deák téri templom nagy orgonája szólna, a süketek miatt hiányoznak a puritán térből a gótika égbe nyúló, színes ólomüveg ablakai, a barokk csavart arany oszlopai. Hiányzik a *Pietà*, *Caravaggio* és *Tiepolo*. Vagy legalább a kelenföldi templom *Székel Bertalan* festette oltárképe. Most szeretném a közös élmény miatt a füstölőt, amelyet régen kiiktattak már a katolikus szertartásokból is. A tömjént és a mirhát a jeruzsálemi Szent Sír-templomból, amelynek legnagyobb részén görögök és örmények osztoznak.

A fiatal lelkész észreveszi a fáradtságot a gyülekezeten. Befelezi a prédikációt. Úrvacsoravétel: „Krisztus Isten báránya... Járuljatok az Úr szent asztalához!” Egyszerre érének az oltárhoz a vak párral, a süketnéma szülőkel és a downos úrral. „Egyétek és vegyétek! Ez a Jézus Krisztus teste, éretteket adatott. Ez az ő vére...” Most egymás mellett állunk, vállaink összeérnek. Nyelvünkre egyformán tapad az ostya, egyformán érezzük a bor ízét.

Az ároni áldást is együtt fogadjuk felállva. Aki tud állni. A záróének után először a szeretetház-ziak vonulnak ki. Mosolyognak rám. Szeretet feltétel nélkül. Most veszem csak észre, hogy elmúlt belőlem a feszültség. Az érzelmi fogyatéék? Körülöttem ápoltak és egésszégesek – fogyatékosok és a normalitás betegek – ugyanolyanok, mint én vagyok. Majdnem.

Érkezési oldal

■ RUSZNÁK EMESE

Mondják: „Az út a vándor otthona...” Nekem mindig kicsit ambivalens érzéseim voltak ezzel a mondással kapcsolatban. Én nagyon szeretek utazni. Sőt úgy gondolom, hogy utazás nélkül sem magunkat, sem a körülöttünk lévő világot nem ismerhetjük meg rendesen. Mi több, hiszem és vallom, hogy valójában születésünktől halálunkig, sőt még azon túl is „utazunk”, míg el nem érjük a végső, nagy célt.

De mindezen már-már talán kicsit közhelyesnek is tűnő igazságok ellenére – vagy talán éppen miattuk – egyre szilárdabban meg vagyok győződve róla, hogy bizony útközben is szükségünk van „megállókra”. Olyan „helyekre”, helyzetekre, pillanatokra, találkozásokra, ahol és amikor, ha csak kis időre is, de végre úgy érezhetjük, hogy megérkeztünk. Hogy innen, erről a helyről, ebből a helyzetből most jó darabig biztosan nem szeretnének tovább menni. Olykor csak azért, mert biztonságban, otthon vagy egyszerűen csak jól érezzük benne magunkat. Máskor azért, mert – ugyan legtöbbször még magunknak sem merjük bevallani, esetleg elhinni, vagy csak az adott pillanatban épp nem tudjuk rendesen megfogalmazni – valahol legbelül csalhatatlanul érezzük, hogy találtunk valami igazán fontosat. Megesik, hogy olyasvalamit, amiről azt sem tudtuk, hogy létezik, vagy épp valami olyan dolgot, amelyet már régóta kerestünk, de eddig nem sikerült rájöttünk, hol lehetünk rá.

Én – hálá érte a Fennvalónak – már számtalan ilyen „megérkezésélményt” élhettem át. Ha azonban most ezek mindegyikéről mesélnék, ez az írás *Háború és béke* hosszúságúra dagadna. Ezért inkább csak néhány ilyen helyet mutatnék meg, a teljesség igénye nélkül. Helyesebben néhány hangos vagy épp kimerevített felvételt a saját megállóimról, megérkezéseim fontos pillanatairól.

Az egyik ilyen pillanatfelvétel egy hétszáz kilométernél is hosszabb út megtétele után készült Erdélyben. Tisztán látszik rajta, ahogy amikor kiszállunk a buszból, az egyik helybéli srác látva, hogy végre megérkeztem, annyira megörül, hogy összes székel temperamentumát beleadva nekiiramodik, hogy megöleljen... Csak egy a baj. Ő nagyjából ötször akkora, mint én, ráadásul körülbelül tízszer akkora lendülettel közeledik felém, mint amekkorával én – tunya pesti létemre – várnám... És majd elfelejtettem: mindketten kerekesszékekben – vagy ahogy arrafelé mondják, tolószékben – ülünk... A végkifejlet mindenki számára egyértelmű... És valóban. Pár pillanat múlva mindketten a kocsink mellett a földön, egymással összegabalyodva, a hirtelen eséstől kicsit meglepődve kereszük saját testrészeinket, miközben a röhögéstől fulladozva konstatáljuk, hogy talán kicsit lassabban is megközelíthetett volna.

Tomporom sajgása sem bizonytalanít el egy pillanatra sem abban, hogy megérkeztem.

Más év, más szereplők, másik kép. Ezúttal egy óriási buliba csöppenünk. Épp most roptunk egy fergeteges rockyt a kedvenc számunkra, és most jön a lassú. Mindenki megtalálja a párját, és hozzábújik. Csak nekem nincs kihez bújnóm. Így aztán a parkett szélére állok, és kicsit lógó orral figyelem a többieket. Már éppen „jól beleme-

legednék” a szomorkodásba – mondván, úgysem lesz soha olyan, akihez bújhatok, még kevésbé olyan, aki hozzám bújna –, amikor a srác, akivel az imént rockyztam, észrevesz. Odajön a feleségével – akivel nem mellesleg szintén igen jóban vagyunk –, és hármásban olyat lassúznunk, hogy... nos, arra nincs is szó... (Azóta se tudom elfelejteni, pedig ez a „kép” már elég régen „készült.”) A megérkezés mindenesetre itt sem kétséges.

A következő „képet” egy zsúfolásig telt templomban „csináltam” az egyik passió-előadáson Győrben. Azt a pillanatot örökíti meg, amikor az egyik kedves teológus barátom tizenkilenc évesen – abban a korban, amikor az emberek általában még simán beleférek az „ezek a mai értékesztett fiatalok” kategóriába – a szószéken áll, és saját gyülekezetében prédikál. Pár perc múlva azonban megtörténik a baj. Ránéz édesanyjára, és onnantól kezdve már csak saját patakzó könnyeinek függönyén keresztül látja a papírját. Lassan a hallgatóság soraiban is előkerülnek a zsebkendők. Valószínűleg azért, mert megindító, mennyire fontosak neki a gyökerei.

Nekünk pedig, akik már talán nem is vagyunk annyira kívüllálók (hallottunk ezt-azt a küzdelmeiről), még nagyobb élmény látni, hogy mégis úgy prédikál, hogy mindenki számára nyilvánvaló, hogy most itt, ebben a pillanatban valami igazán különleges dolog történik. Jelen van Valaki, akit senki sem lát, de mindenki érez. Valaki, akinek a jelenlétében – ha azt igazán fel tudjuk fogni, át tudjuk érezni –, nincs és nem is lehet más választásunk, mint a lába elé tenni összes terhünket, hibánkat, gyengeségeinket, bűnünket, zokogva térdre rogni és kegyelmében bízva, megerősítő szeretetéből és bizalmából erőt merítve igyekezni, szolgálni neki.

Én is érzem *őt*. Tudom, hogy ez történik. A szószéken álló srácban és bennünk, gyülekezetben egyaránt. Itt van, és várja, hogy felismerjük. Ha pedig ő itt van, én mi mást érezhetnék, mint hogy megérkeztem?

Az utolsó kép, amelyet most megmutatok, a nagy magyar Álföldön készült egy csillagfényes éjszaka, beszélgetés közben. Vakum abban a pillanatban villan, amikor barátnóm – aki nem sokkal korábban hősieen végighallgatta az arról szóló cikkemet, hogy Krisztussal legkönnyebben egymásban találkozhatunk, hogy ő várja a találkozást – azt hallja kiszaladni a számon a beszélgetés hevében, hogy a *főnök* azért nincs mindig tapintható közelségben. Nem foghatod meg a kezét. De megölel, és azt mondja, hogy így mindig hozzábújhatok. Talán felesleges is mondanom, akkor is úgy éreztem, hogy megérkeztem.

Szívem szerint még sokáig mutogatnám a „képeimet”, de csak néhányat ígértem. Azt hiszem, mára ennyi elég. Meg ne und, kedves Olvasó! És persze azt is tudom, hogy ez mind csak egy-egy megállóhely. A végleges megérkezésig, remélem, még sok-sok „fotót” készíthetek.

Mindenki más okból, más céllal és főleg más háttérrel készít képet. De szerintem – azon túl, hogy az ilyen „fotók” szereplői és készítői között ki-alakul valami olyan kötelék, amelyet semmilyen erő nem szakíthat el – már csak azért is fontosak lehetnek az effajta megállóhelyek és a róluk készült „fotók”, mert segítségükkel talán az úton is jobban boldogulunk, és ha egyszer végre tényleg megérkezünk, talán elszámolni is könnyebb lesz.

Jó fotózást mindenkinek!

„Szabadságra vagytok elhíva” (Gal 5,13)

Délen

► Folytatás az 1. oldalról

Már második ízben élvezheték a déliek Ónodi Szabolcsnak, a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium igazgatójának, kollégáinak és a bonyhádi evangélikus gyülekezetnek a vendégszeretétét.

Aradi György kerületi missziói lelkész köszöntése után Friedrich Schuster dékán adta át a bajor evangélikus egyház üdvözlétét, majd Gáncs Péter püspök lépett a mikrofonhoz. A Déli Egyház-

tott át oklevelet annak a Bors kutyának, aki Hack Jánost segíti hűséges társként a mindennapokban. (Az oklevél mellé természetesen egy jelentős méretű csont is járt...)

A kerületi missziói nap központi igei mottója – „Szabadságra vagytok elhíva” (Gal 5,13) – Bonyhádon (a gyermeknap apropóján) egy másik üzenettel is kiegészült: „A gyermekek szabadok.” Ez a Máté evangéliumából származó gondolat és a hozzá kötődő jézusi történet

kább a hallgatóságban a nap üzenete. Radosné Lengyel Anna egyházközségi felügyelő a Döbrentey Ildikó – Levente Péter művész házaspárt kérdezte életéről, hitéről, Istenhez fűződő kapcsolatáról. A beszélgetés alatt Ildikó – hitvallásként – több ízben is olvasott fel részleteket a Luther, a Szent Gellért és az Ekho Kiadó közös gondozásában 2009-ben megjelent, *Beszélgetek az Úrral* című imádságoskönyvből.

A délelőtti utolsó eseménye a 2005 óta minden esztendőben kiosztott kerületi díjak átadása volt. (Az idei hűségremeseket, Tessedik-díjasokat és emléklappal jutalmazottakat legutóbbi, május 29-ei lapszámának 8–9. oldalán mutatta be az *Evangelikus Élet*.)

Az ebéd utáni csoportos beszélgetések igen széles téma-választékot kínáltak, így mindenki találhatott érdeklődésére vagy épp aktuális lelkiállapotának megfelelő szekciót.

Ahogy a csoportok elnevezései is kezdődtek, *Szabaddon...* volt lehetőség például imádságos elcsendesedésre B. Pintér Márta lelkész vezetésével. (Ebben a szekcióban a különböző missziói munkák bemutatása is újabb és újabb imatémával szolgált.)

Akik néhai Ordass Lajos püspökről és püspöktől szeretetkés volt, azok ezt most id. dr. Hafenscher Károly tanulmányának segítségével tehették meg. Mivel az Ordass-emléklappal kitüntetett nyugalmazott professzor – egészségi okok miatt – nem tudta vállalni a bonyhádi utazást, Ordass Lajos, az *Imádkozó püspök* című dolgozatát Ribár János esperes olvasta fel, aki hetilapunknak elmondta, hogy a jelenlévők nemcsak a

Közel hasonló élénk érdeklődés övezte a *Szabadságra vagytok elhíva az anyagi felelősségvállalás tekintetében* is című előadást, amelynek témáját két főelőadóval, kétféle megközelítésből vehették górcső alá az érdeklődők. A Budapest-Deák téri gyülekezet felügyelő dr. Solyom Jenő professzor és Gáncs Péter szekciójában inkább gyakorlati oldalról közelítették meg a kérdést. Számba vették, hogy az anyagi forrásokat tekintve milyen lehetőségei vannak a gyülekezeteknek, s hogy – például – az egyházfenntartói járulékot milyen módon gyűjtik be a teremben lévők egyházközségeiben. Dr. Frenyó V. László professzor (pestújhegyi presbiter) előadásában inkább elméleti síkon, azon belül is az igei alapokat vizsgálva járta körül a témával összefüggő kérdéseket.

Továbbgondolásra készített hittudományi egyetemünk rektorának vetített képes előadása, amely az egyházon belüli közösségépítésre fókuszált. Mely személyekkel a legnehezebb közösséget építeni? Min múlik a közösségépítés? És egyáltalán mi a célja? – többek között ezekre a kérdésekre keresték együtt a választ a dr. Szabó Lajos köré telepedők.

A bonyhádi gyülekezeti ifjúság – Aradi András lelkész vezetésével – énekel és zenével dicsőítette az Istent, miként a missziói nap kezdetén a Kecs-keméti Pál dirigálta Kiskőrösi Evangélikus Fúvószenekar. A bibliai üzenetek képi megjelenítésének érvényességéről Szi-ta István, Ordass-emléklappal kitüntetett evangélikus lelkész, képzőművész győzhette meg a jelenlévőket: az Atlétikai Centrum oldalsó falán kiállított képei, majd pedig

FOTÓ: MÁTE RÉKA

mekségre és gyermekáldásra című csoportos beszélgetés nagyon „családiasra” sikeredett, jóllehet Balogh Márta, a január végén Piliscsában megtartott várandóshétvége egyik szervezője sok-sok praktikus tanáccsal várta nemcsak a jelenlegi, de a volt vagy leendő kismamákat és párjukat is.

Gáncs Péter püspök záróáldását követte a bevezetőben említett „lufieregetés”. Ám a missziói nap résztvevői számára e játékos-látványos záróakkord valójában az együvé tartozás felemelő érzésének ismételt megtapasztalása volt.

■ BODAZS

FOTÓ: BODA ZSUZSA

Bors kutya „átveszi” az oklevéllel járó jutalomcsontot

kerület lelkészi vezetője utalt arra, hogy a nap perselypénze ezúttal az evangélikus vakmisszió támogatását szolgálja. Az elnök-püspök be is mu-

szolgált Szabóné Mátrai Marianna püspökhelyettes igei alapozásának kiindulópontjával. *Mint a madár fenn az égen* című összeállításukban cigány

FOTÓ: BODA ZSUZSA

A Déli Egyházkerület kitüntetettjei

tatta az e misszió képviselőiben jelen lévő Hack Jánost, valamint Szluca Lídiát, aki a nap során gyönyörű énekhangjával többször is elkápráztatta a mintegy ezer résztve-

költők szabadságról szóló gyermekverseivel, illetve énekükkel tettek biznyságot a Sárszentlőrinci Evangélikus Egyházközség cigánymissziójának fiataljai. A Bakay Péter

FOTÓ: BODA ZSUZSA

Kacagó koncert Levente Péterrel

vőt. A vakmisszió támogatására százharmincötezer forint gyűlt össze a nap végére, ám egy különleges oklevél átadására már a reggeli kezdéskor sor került. Gáncs Péter „A vakmisszióban végzett lelkiismeretes munkájáért” nyújt-

cigánymissziói referens által vezetett gyerekcsapat – igazi felszabadultsággal – egy saját maga által koreografált táncot is bemutatott.

Vers, ének és tánc után a próza és az imádság „műfaja” által mélyülhetett el még

A sárszentlőrinci cigánymisszió gyermekeinek szolgálata

tanulmány alanya, de szerzője iránt is élénk érdeklődést tanúsítottak.

Az imádkozás maradt a fókuszában Döbrentey Ildikó és Lengyel Anna kiscsoportos beszélgetésének is. (A délelőtti pódiumbeszélgetés folytatásaként meghirdetett szekció olyan nagy érdeklődést váltott ki, hogy a hallgatóság egy része már csak a folyosóról kísérhette figyelemmel a teremben elhangzottakat.)

– a pódiumon – Aradi György mikrofonja előtt vállalkozott „tárlatvezetésre”. (Negyvenkét részből álló festménysorozata Máté evangéliumának egyes részeit kelti életre a vásznan.)

Levente Péter gyerekeknek (és szüleiknek) meghirdetett kacagókoncertje bizony komoly konkurenciát jelentett, főként a délutáni kilencedik szekciójának. Így történt, hogy a Szabodon istengyer-

ni kell rá, óvni kell. A jelenlévőket Ittész János olyan „szabad csapatnak” nevezte, amelyet Isten kegyelme őriz.

Véghelyi Antal lelkész *Szabadság, de mire, kötöttség, de kihez?* című előadásában Luther szabadságértelmezését ismertette a hallgatósággal. Az előadó a 16. század történelmének felvázolásával kezdte. Elmondta, hogy a középko-

ban visszament az alapokhoz, és azt kérdezte: miként szabadulhat meg az ember a bűntől?

Tévedés a reformáció által hozott változást a lelkiismeret felszabadításaként értelmezni – hangsúlyozta Véghelyi Antal. Luther számára a szabadság valójában a lélek bűntől való szabadulását jelentette, amely Isten ajándéka.

Nyug

MISSZIÓI NAP 2011

Északon

► Folytatás az 1. oldalról

Az idei missziói napon talán az előző évekhez képest is többet énekelt a különleges összetételű gyülekezet. Ehhez Kovácsné Tégen Sára kántori szolgálattal, Zsarnai Krisztián nyíregyházi lelkész és felesége, Nóra lelki énekek megszólaltatásával, Szabó Andrásné kánon énekeltesével, a Szélrózsa Band pedig ebéd utáni koncerttel járult hozzá. A nap mottójaként választott bibliavers, Gal 5,13 alapján Sztójanovics András, a Sarepta diakóniai otthon igazgató lelkésze hirdette Isten ígétét. „Félreértés lenne azt gondolni – mondotta –, hogy embe-

rek megállapították, hogy a mai ember számára teljesen mást jelent a szabadság, mint az ötven vagy ezer évvel ezelőtt élők számára. Abban azonban nem változunk, hogy nincsen szabadságunk; azt Isten adja, aki nélkül boldogok sem lehetünk – így vagyunk teremtve. Délután a jelenlévők négy tematikus csoport közül választhattak. Dr. Fabiny Tibor világi teológus, egyetemi tanár Luther Márton A keresztyén ember szabadságáról című művéről tartott előadást. Szabadság és szabadosság: East Balkán – egy tragédia margójára címmel dr. Zacher Gábor megrendítő történetekkel, ta-

rek hívtak bennünket ide. Valójában mindenkit személy szerint Isten hívott és szólított meg, aki mindenkit egyformán szeret, és akit szabadok vagyunk szeretni.” Végezetül a nap kérdéseiként a következőket fogalmazta meg: „Tudod-e, hogy te miért vagy most itt, hogy mit akar veled megbeszélni Isten? Tudod-e olyan szeretni őt, amilyen?”

A Balicza Iván lelkész által moderált pódiumbeszélgetésben dr. Balás István jogász, főiskolai docens, dr. Zacher Gábor toxikológus főorvos és Ittész István nyugalmazott lelkész vett részt. A három terület képviselő szakember között a következő témákról folytatott diskurzust: a „szabad vagyok, jól érzem magam” kérdéséről, az egyház és az állam kapcsolatáról, a szabad akaratról és a döntésszabadságról, a pótszerekről és kötöttségekről, a szabadságban rejlő csapdákról, a keresztény erkölcsiség elleni tudatos harcokról, valamint az egyházak dogmatikus rendszeréről, amely Istennel való kapcsolatunkat nem szabályozhatja. A beszélgetőpartne-

rek megállapították, hogy a mai ember számára teljesen mást jelent a szabadság, mint az ötven vagy ezer évvel ezelőtt élők számára. Abban azonban nem változunk, hogy nincsen szabadságunk; azt Isten adja, aki nélkül boldogok sem lehetünk – így vagyunk teremtve. Délután a jelenlévők négy tematikus csoport közül választhattak. Dr. Fabiny Tibor világi teológus, egyetemi tanár Luther Márton A keresztyén ember szabadságáról című művéről tartott előadást. Szabadság és szabadosság: East Balkán – egy tragédia margójára címmel dr. Zacher Gábor megrendítő történetekkel, ta-

paszlatokkal és képekkel illusztrálta a függőségek által okozott emberi tragédiákat. Györfi Mihály lelkész a Szabadság és a cigánymisszió segítségével téma keretében adott teret az általa felkarolt, megtért cigány testvérek bizonygatótételének. A Szabadság és keresztyénség megélése nemzeti kisebbségként témakörben Lajos János nagybörzsönyi lelkész és Tuharszky Ilona, az ipolyszakállosi és a százdi gyülekezet felügyelője választott az érdeklődők – főként a határon túli szolgálatra irányuló – kérdéseire.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

Kovács Endre történelmetanár, Monor

Milyen érdekes az élet! Amikor megtudtam a lelkészemről, hogy hol lesz az idei missziói nap, ezernyi emlék jutott eszembe, hiszen Aszódon érettségiztem, itt telt két év az ifúságomból. Azután, szinte rögtön, egy másik gondolat járt át: vajon kik jönnek el az evangélikus testvérek közül? Mert nekem minden találkozó – akár kerületi, akár lokális – hatalmas várakozás. Vajon kivel találkozhatok azok közül, akiket szívemben őrzök? Számomra az egyik legnagyobb élmény, mikor évek óta nem látott ismerősökkel futok össze.

A megérkezéskor hatalmas meglepetés várt, mert nem a régi Hatvani úti épület felé kanyarodtunk (1975-ben jártam gimnáziumba), hanem egy új épületkomplexum előtt álltunk meg, ahol már számtalan autó és busz volt. Belépve az épületbe, már szinte az érkezés pillanatában megcsapott az érzés: itthon vagyok. A résztvevők áradatával sodródva megtaláltuk az aulát, ahol már sokan voltak a közeli bényei, ceglédi testvérek közül, de örömmel fedeztem fel a lucfalvi gyülekezet tagjait is.

A záró istentisztelet után hazafelé arról beszélgettünk a gyülekezet tagjaival, milyen kár, hogy az ilyen alkalom nem havonta ismétlődne.

Selmeczi Lajos Péter lelkész, Monor

Szabadság és szabadosság: East Balkán – egy tragédia margójára címmel tartotta előadását dr. Zacher Gábor

toxikológus főorvos, aki megdöbbentő adatokkal és képekkel mutatta be az igazi magyar „való világot.” Azt, amelyben gyermekeink, unokáink élnek mindennapjikat nemcsak éjszaka, ha-

nem nappal is, nemcsak a kétes hírű szórakozóhelyek ellenőrizhetetlen homályában, hanem az iskolák és a családok biztonságosnak vélt falai között is.

Keresztény családok tagjaiként nekünk is nagy a felelősségünk abban, hogy a következő generáció, első sorban saját gyermekeink mit vesznek át tőlünk, milyen felnőttekké és majdan milyen szülőkké válnak.

Adámi Johanna kisgyermekes édesanya (hittanár, konduktor), Budapest

Jómagam a program előzetes megismerése után ambivalens érzésekkel érkeztem a kerületi napra, mivel egyéves kisfiammal szimbiózisban

élve nem láttam esélyt a kapcsolódásra, elcsendesedésre. A helyszínen azonban hamar kiderült, hogy a szervezők fel vannak készülve csöppsegek fogadására is: tetszetős játszósátor várt minket, amely tele volt sok érdekes játékkal. Ezen felül a kisiskolások és a tinédzserkorosztálynak is kínáltak alternatív elfoglaltságot.

Az evangélizáció alatt kisfiammal a játszósátorban maradtunk, és ismerkedtünk a többi három év alatti babával. A pódiumbeszélgetés idejére azonban már ott mertem őt hagyni a békisítőtereken. Sajnos csak egy fél óráig érezhettem szabadnak magam, mert az idegen hely és emberek egy idő után kisfiam eszébe juttatták a mamáját. Az ebéd sietős elfogyasztását követően, mielőtt ő mély álmát aludta, végre volt időm beszélgetni ismerőseimmel, rég látott barátokkal.

A záró istentisztelet áhítatát azonban nem akartam megzavarni, így ismét az udvaron botorkálva töltöttem időnket, más kisgyermekes anyukák társaságában.

Egy édesanyának körülbelül így telik egy „csendes” nap – örül azoknak a perceknek, amikor egy kis részt kaphat a tartalomtól. A jövőre nézve talán érdemes lenne a hangosítást vagy a kivetítést megoldani, hogy az igei mondanivalóról se maradjon le az, aki egy apró örökmozgóval érkezik egy ilyen felemelő egyházi eseményre – akkor talán többen is elmerészkednének a kisgyermekes családok közül.

gaton

A résztvevők a szabadsággal kapcsolatos gondolataikat, élményeiket ezek után kiscsoportos beszélgetések keretében oszthatták meg egymással.

A finom és bőséges ebédet követően a zalaegerszegi Canterina kamarakórus énekében gyönyörködhetek a jelenlévők, majd sor került ifj. dr. Szebek Imre előadására Morális szabadság vagy genetikai rabság? címmel. Az orvos-bioetikus szembeállította a hallgatóságot azzal a ténnyel, hogy életünk gének által való meghatározottsága sok területen megmutatkozik. Genetikai-

értsük saját magunk és ember-társaink meghatározottságait.

A záróhítatot az egyházkerület megválasztott új püspöke, Szemerei János tartotta. A Jézus fejét megkenő asszony (Mk 14,3–9) története alapján a szabadság három megnyilvánulását emelte ki, amelyeket Jézus magatartását figyelve megtanulhatunk. Ezek közül az első a pazarlás szabadsága. Jézus védelmébe veszi a pazarló asszonyt. Hiszen Jézus maga is a pazarló Istenről beszél, aki nagyvonalú szeretettel ajándékozza meg az embert. A második tanulság a jóindulat

FOTÓK: SZEMEREI JÁNOS

lag determinált maga az emberi mivoltunk, de a nemi identitás, a személyiség egyes tulajdonságai és a kriminális, aszociális hajlam is. Ezen kívül a környezet hatásaival, valamint egyéb tényezőkkel is számolnunk kell. Meghatározott minket a fizikai adottságaink, az emlékezőképességünk, a pszichés jellemzőink és a társadalmi folyamatok, értérendek is.

Az előadó arra figyelmeztetett, hogy a tudományos eredményekről való tájékozódás és azok alkalmazása fontos feladatunk. Emellett felelősségünk van abban is, hogy meg-

szabadsága, az a magatartás, amely mindent a másik javára próbál magyarázni. Végül a lényeglátás szabadsága is megmutatkozik Jézus reakciójában, mert túllát az asszony teológiai talán nem letisztult hitén, és észreveszi mögötte a szeretetet és a ragaszkodást. A missziói nap tartalmas előadásai sok gondolkodni-valót adtak a résztvevő gyülekezeti tagoknak. Emellett megtapasztalhatták a közösség megerősítő élményét, amely a kinti rossz időjárás ellenére is örömet és vidámságot hozott az arcokra és a szívekbe.

■ ADÁMI MÁRIA

FOTÓK: HORVÁTH-HEGYI ÁRON

Hogy Payr Sándor emlékezete ne vesszen a feledés homályába

„Seid nicht träge, was ihr thun sollt. Seid brünstig im Geiste. Schicket euch in die Zeit.” (Röm 12,11)

„Az igyekezetben ne legyetek resztek; lélekben buzgók legyetek; az Úrnak szolgáljatok” (Röm 12,11)

Dunántúl evangélikus népe február utolsó szombatján, az immár hagyományossá vált egyházkerületi napon három okot is találhatott arra, hogy közösen adjon halát Urának. Megköszönhette, hogy az 1997. február 22-i zsinat döntése alapján újrászülhetett kerülete. Kifejezhette örömet azért, mert vannak élő gyülekezetei, amelyek a jövőre tekintve olyan püspökjelölteket állíthattak, akik elődjeikhez méltó, elhivatott szolgálói akarnak lenni egyházunknak. S végül azért, hogy Payr Sándor személyében Isten olyan férfit adott, akire méltán emlékezhetünk, hiszen széles körű egyháztörténeti munkássága mellett (1924-ben) megírta, és ezzel sok nemzedék számára ismertté tette a Dunántúli Evangélikus Egyházkerület korai – a 18. század közepéig tartó (!) – időszakának történetét.

Kezdetről a végig: Payr Sándor (1861–1938)

A találkozó helyszíne Pápa volt, mivel az egyháztörténész itt született 150 éve, 1861. február 25-én, és itt is élt felsőfokú tanulmányainak megkezdéséig.

Payr Sándor Sopron és Bazel egyetemén tanulta a teológiát. Karsay Sándor püspök avatta lelkésszé 1886-ban. Sárváron és Győrben lett segéd-

mann lelkész emlékező szavait, amelyekből megismerhetjük a szemét és a szívét megtámadó gyilkos kórral küszködő, kétoldali tüdőgyulladásból is szenvedő történész utolsó napjait. Ziermann volt az a pap, aki halála előtt „soros lelkésként” szolgálhatta és elláthatta az utolsó útravalóval: Isten ígéjével és imával. A lelkész Payr Sándor óriási munkabírásról, munkaszeretetről is szól, s így

Payr Sándor

emlékezik: „Dolgozott, dolgozott és mindig csak dolgozott. Csak egy öröme volt: írni és könyveivel használni hazájának, egyházának.”

A halála előtti órákat a következőképpen idézi fel: „Mikor másnap megvirradt, s lelke mindjobban lát-

amelyet 1740-től anyaegyházként jegyeznek.

A mindössze huszonhét éves Payr Sándort 1888 májusában választotta lelkészévé az ondódi német eredetű, magyar és tót nyelvű híveket is magába foglaló közösség. Ő volt a kilencedik lelkésze Ondód evangélikusainak, s ahogy D. Kapi Béla püspök temetési beszédéből tudjuk: „...boldog pásztori hűséggel vezette nyáját.”

Egyéni életében az öröm mellett érte bánat is Ondódon. Örült, hogy rövid időre elhagyott gyülekezete tárt karokkal fogadta vissza 1890 januárjában. Hamarosan ide hozta ifjú feleségét, Bakó Emmát is, aki Nagygeresden született (1866-ban), de már két-éves kora óta szülei új otthonában, a Böjtös János pusztaszentlászlói lelkész által gondozott zalai szárványban, a rajki kúriában nevelkedett. Felsőrajkon kötöttek házasságot 1890. június 30-án. Az esemény adatait Böjtös János eskető lelkész jegyezte le a szentlászlói anyakönyvbe, s egyik tanúként Madár Mátyás velegi (Nagyveleg) esperes-lelkész neve szerepel. Ondódon született Ida nevű leánya.

Boldog pásztorként és családapaként élt, de a lelkész is ember, s nem tudta feldolgozni, hogy lányát hároméves korában (1894-ben) magához szolgáltatta az Úr. Efelőtti bánata is közrejátszhatott abban, hogy 1896 márciusában elhagyta szeretett gyülekezetét, immár végleg.

Az újabb tragédia már Sopronban érte: 1919-ben elvesztette feleségét, „...a példás jellemű, nemesszívű papnét, amilyent Isten csak különös kegyelméből adhat az egyháznak és a családnak” – olvasható a bevezető részben már említett művében. De az idézethez fűzött lábjegyzet sem mellőzhető, így szól: „...áldott emlékü jó feleségemnek, Bakó Emmának, szellemi téren is hű munkatársamnak, ki a házas, művelt magyar nőnek és a vallásos lelki evang.

papnénak erényeit oly ritka szép harmóniában egyesíté magában, s akinek, egyházi körökben oly sok őszinte tisztelője volt, a fentebbi megemlékezéssel adóztam.”

Kazuális pásztori szolgálatának anyakönyvi adatai Pusztavámon
A 226 éves pusztavámi templom és a mellette épült 134 éves, vastag falú, patinás parókia tanúja volt a lelkész mozgalmas életének, de némán őrzi emlékeit éppen úgy, mint a templom falán lévő napóra, amelyet Payr a napsütésben a tornácról is láthatott, és igazíthatta hozzá bokrós teendőit.

Nyolcéves lelkészi működéséről, levelezéseiről a pusztavámi levéltárban ma nem lelhető fel anyag, mert az iratok jelentős része a második világháború alatt megsemmisült, de a megmentett anyakönyvekben követhető Ondódon végzett kazuális pásztori munkája. Ottléte alatt 308

gyermeket keresztelt, 53 párt esketett és 183 esetben állt prédikátorként kóporsó előtt. Első és utolsó anyakönyvi bejegyzése a keresztséghez

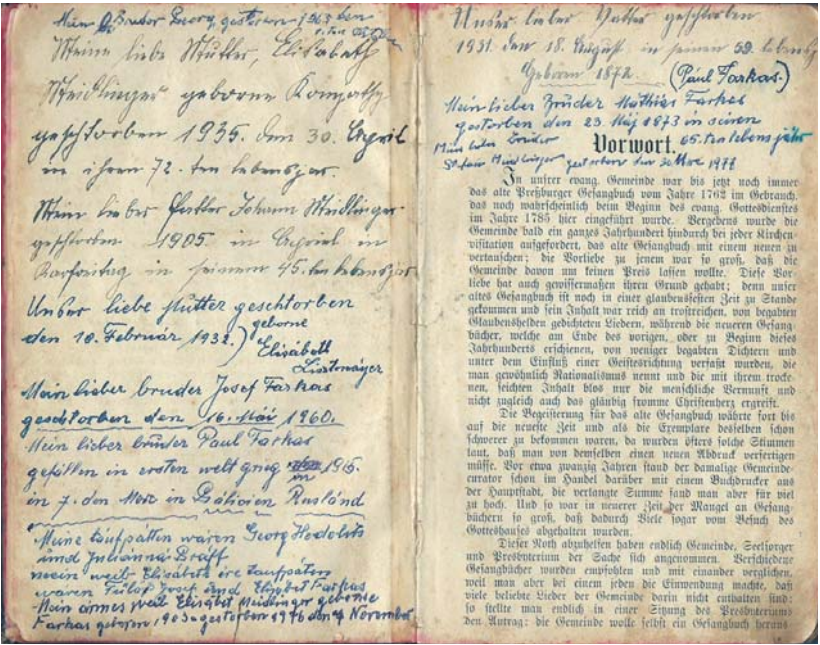
A hajdani iskola, a templom és a régi parókia

kapcsolódik: 1888. május 13-án Farkas István és Binder Erzsébet gyermekét, Erzsébetet, 1896. február 23-án Farkas Ádám és Kropf Erzsébet ugyancsak Erzsébet nevű lányát keresztelte. Mindkét gyermek evangélikus szülőktől származott, és kétnapos korában részesült a keresztség szentségében.

A keresztelési anyakönyv őrzi ondódi szolgálatára alatt született gyermekének adatait is, akit a szomszédos Bokod papja, Smid Pál keresztelt. A kislány hamvait is a vértessaljai föld fedi. A halotti anyakönyvben temető lelkésként Smid Pál és Hering Lajos szendi esperes-lelkész neve olvasható.

Az ondódi gyülekezet lélekszáma abban az időben meghaladta az ezeregyszázat. Két tanerős iskolájában százharminc diák tanult.

Christliches Gesangbuch
Payr Sándor általánosan ismert egyháztörténeti, énekköltői és fordító munkássága mellett külön említést érdemel az általa bevezetett és szerkesztett német nyelvű énekeskönyv, a Christliches Gesangbuch zum Gebrauch für die evangelische Gemeinde von Ondod (Keresztyén énekeskönyv az Ondódi Evangélikus Egyházközség használatára), amelyet 1891-ben adott ki az ondódi (pusztavámi) egyházközség saját költségén. A gyüle-

Énekeskönyv bejegyzésekkel

kezet ugyanis addig az 1762-es pozsonyi énekeskönyvet használta.

Nem minden ok nélkül ragaszkodtak a régi könyvhöz a hívek. Egységes, az egész országban elrendelt német énekeskönyv ebben az időben nem volt. A megszokott énekeskönyv új példányaihoz egyre nehezebb volt hozzájutni, és az újbóli ki-

adást a nyomdászok csak nagy összegért vállalták volna. Az országban használatos újabb énekeskönyvek énekei pedig pusztán csak az emberi értelemhez szóltak, s nem ragadták meg a hívő, jámbor, keresztény ember szívét. Ondód evangélikusai ennél többet akartak. Egy presbiteri ülésen azt határozták, hogy „az egyházközség maga kiad egy énekeskönyvet, amely tartalmazza a régi énekeskönyv legszebb énekeit, valamint a sokak által annyira áhított evangéliumi énekeket, és ennek megírására fel kell kérni a lelkészt.”

A bízalom elől a gyülekezet lelkésze – amint ezt maga Alexander Payr lelkész a Vorwortban (Előszóban) írja – nem térhetett ki, mert a döntésben az énekeskönyvhiány megoldásának egyetlen módját látta, s maga is indokoltnak tartotta a gyülekezet kívánságát.

A jelen írás mottójaként használt ige szellemében cselekedtek, s Payr Sándor az Előszó mondatait így folytathatta: „Ez az én kincsem, evangélikus egyházunk gazdag dalkincse. A régebbi, az újabb és a legújabb gazdag dalkincseiből a legszebbeket válogattam ebbe a gyűjteménybe, azonban úgy, hogy a jó izlésnek és az általános vallási igényeknek, de különösen még az én gyülekezetemnek is megfeleljen. Így a régi pozsonyi énekeskönyvből 180-at, és 65 evangéliumi éneket vettem fel.”

Mindezek ismertetésekor nem mellőzhetem az énekeskönyvet ajánló, szeretetet árasztó, a fáradozást nem lekicsinylő, de annak örömről beszámoló, őszinte emberi szavait sem: „...azzal az őszinte óhajjal szeretném átnyújtani a művet a kedves gyülekezetnek, hogy hozzon a használatára annyi áldást és hasznót, amennyi édes örömteli órát és épülést adott nekem minden fáradság és nehézség mellett is.”

Az ondódiak emléklés iránti igényt jelzi, hogy ezzel egyidejűleg bevezettek egy magyar énekeskönyvet is, amely 1891-ben újraserkesztett és -kiadott változatban Keresztyén énekeskönyv néven került a hívek kezébe. Payr Sándor visszaemlékezéseiből tudjuk, hogy Pusztavámon abban az időben evangélikus fúvószenekar is működött, s számukra „teljes akkordokban” írta a hangjegyeket. A kapcsolat elköltözése után is megmaradt, s még évek

A régi pusztavámi parókia az udvarról nézve

lelkész, majd Ondód (Ondód neve 1903-tól Pusztavám) papja volt – alig öt hónapnyi soproni egyetemi oktatói szolgálatot leszámítva – közel nyolc éven át.

A következő állomás (1896 márciusától) Pápa, a szülőváros, ahol püspöki titkárként működött három évig, majd újra a katedrára lépett, de már nem ideiglenesen, hanem végleg. Sopronban – egyetemi tanárként – egyháztörténetet oktatott a jövő lelkészeinek.

Betegsége miatt 1930-ban nyugdíjba ment, de nem vonult nyugalomba. Az ország „katedráján” folytatta a már régtől végzett történetismerteti, énekköltői és fordítói munkáját.

Hanzmann Károly hajdani soproni evangélikus esperes-lelkész háromkötetes – Helyzetrajz és adalékok a soproni ágostai hitvallású evangélikus egyházközség 1900–1950. évi történetéhez című – könyvében egy jegyzőkönyvet olvashatunk. Zier-

ta ama paizsos férfitú közeledni, legjobb fegyverzetét, a Bibliát kellett kezébe adni. Majd mikor érezte a halál angyalának hideg szárnyacsattogását, palástjával, Luther-köntösével kellett őt betakarni. Így tették koporsóba. Így szállt sírba is, Zábrák Dénes mellé, Kapi Gyula közelében, akikkel együtt szerkesztette meg három évtizeddel ezelőtt a Keresztyén Énekeskönyvet...”

Útközben: Payr Sándor Ondód (Pusztavám) lelkésze (1888–1896)

A pap és családja
A méltán elismert egyháztörténészi tevékenység mellett nem feledkezhetünk meg a lelkész Payr Sándorról sem. A híres protestáns fellegvárak: szülővárosa, Pápa és egyháztörténészi működésének színhelye, Sopron szinte elhomályosítják a Vértessalján meghúzódó kis ondódi gyülekezetet,

múltával is kérték, hogy írjon számukra zenedarabokat.

Övezzé tisztelet a tudós lelkész, Payr Sándor és a hitvalló pusztavámi ősök emlékét! Az ő hitük és tenni akarásuk adjon erőt az emlékezőknek a naponkénti megigazuláshoz, hogy Isten áldása kísérhesse útjukat!

■ DR. JÁNI JÁNOS

Pünkösdi ökumené

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) Teológiai és Keresztýén Egység Bizottsága továbbra is bátorítja tagegyházainak gyülekezeteit, híveit, hogy a pünkösdi ünnepkörben – tehát a mennybemenetel napjától egészen a Szentháromság vasárnapjáig – a helyi lehetőségeknek megfelelően találják meg az együtt imádkozás, az együtt ünneplés, a Szentlélek jelenléte közös átélésének szép alkalmait. Erre már sok áldott példa buzdíthat bennünket.

Az idén e példák sorát szeretnénk szaporítani azáltal, hogy a fent nevezett ökumenikus bizottság maga is rendez pünkösöd vasárnapján egy zenés, ökumenikus istentiszteletet és szeretetvendégséget Budapesten.

Az alábbiakban a bizottság baptista tagjának, Lörík Levente teológiai docensnek a bibliatanulmányát olvashatjuk, valamint olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk az említett pünkösdi istentiszteletre szóló meghívót.

■ BÓNA ZOLTÁN, a MEÖT fõtitkára

A Szentlélek közössége és a pünkösdi ökumenikus közösség

„Az Úr Jézus Krisztus kegyelme, az Isten szeretete és a Szentlélek közössége legyen mindnyájatokkal!” (2Kor 13,13)

Sokunknak ismerõsen cseng a keresztyén liturgiába mélyen beivódott páli áldásformula. De vajon elgondolkodtunk-e már a befejezõ szavak értelmén, jelentésén és jelentőségén? Ezért nem hiábavaló, ha éppen most, pünkösdkor szakítunk újra idõt erre. Amikor az európai és az észak-amerikai társadalmakban a természetes közösségek meggyöngítésére tett évszázados kísérletek célba érni látszanak, különösképpen kell figyelnünk pünkösöd egyik lényeges üzenetére: „...a Szentlélek közössége legyen mindnyájatokkal!”

Ez a közösség kétirányú. Mindekelõtt a mindenható Istennek hozánk való lehajlását jelenti. Azt, hogy õ maga kíván közösségre lépni a hívõkkel: „...az igazság Lelkét, akit a világ nem kaphat meg, mert nem látja õt (...); ti azonban ismeritek õt, mert nálatok lakik, sõt bennetek lesz.” (Jn 14,17) Ebbõl ered viszont a közösség másik iránya, vagyis a Lé-

leknek az a munkája a tagok között, amelynek következtében eklézsia, egyház, gyülekezet születik. Mëghozzá Krisztus kegyelmének és Isten szeretetének fundamentumán álló gyülekezet.

Nem elhanyagolható, hogy az Újszövetségben elõször éppen a pünkösdi történésekrõl szóló beszámolóban olvassuk a *közösség* fogalmát (ApCsel 2,42). A Lélek megtapasztalása nyomán Krisztus követõiben határozott közösségtudat született, mégpedig olyan, amely a közösségért való felelõsségtudattal párosult.

Nem véletlen, hogy a Szentlélekrõl, a Szentlélek gyülekezetben végzett munkájáról beszélve Pál apostol csaknem mindig a „mi” és a „ti” szavakat használja. A Lélek mindannyiunkkal való közössége emlékeztet leginkább a Krisztus Jézusba vetett hit testületi dimenziójára, és a leghatározottabban óv attól, hogy a hitet mint valami privatizálható, individualizálható árucikket kezeljük: higgyünk – a Krisztusban hívõkkel való közösségvállalás nélkül.

Nem véletlen, hogy a Lélek jelenlétének egyik legnyilvánvalóbb aján-

déka a szabadság (2Kor 3,17). A Lélek képes és kész fölszabadítani még az „önzetlen önszeretet” alól is, hogy nyitottá legyünk a másik ember és a másik közösség felé, aki és amely óhatatlanul más, mint én, mint mi. S akár szenved, akár dicsőségben részesül, vele együtt szenvedjünk, illetve örüljünk valamennyien.

Ezért megkerülhetetlen pünkösdkor az egység kérdése, amennyiben mi is valljuk, hogy „egy Lélek által egy testté kereszteltettünk” (1Kor 12,13). S ezért kell a Lélek ajándékaképpen vett egységet minden igyekezetünkkel megõriznünk (Ef 4,3). Mert tudjuk, hogy bár a keresztyén közösség egysége nem statikus állapot, hanem dinamikus folyamat, az egység megteremtõi nem mi vagyunk. Fenntartóinak, ápolóinak viszont lennünk kell, ha nem akarunk hûtlen szolgálként rombolóivá válni.

Az így mûködõ Krisztus-testben a hívek nemcsak szót váltanak, hanem szót is értenek egymással. Tudják, hogy „a keresztyén közösség olyan közösség, amely Jézus Krisztus által és Jézus Krisztusban áll fenn” (*Bonhoeffer*). Ezért senki részérõl nincs helye a fölöslegesség érzésének, ahogy a felsõbbrendûség-tudatnak sem.

„A Szentlélek közössége legyen mindnyájatokkal!”

A fentiek alapján megerõsõdhetünk abban, hogy az apostol nem üres szólamnak szánta ezeket a szavakat, hanem olyan jókivánságnak, amely az áldás ígérétét hordozza. Nem lehet ezért más kérésünk ma sem: Jõjj, teremtõ és életadó Lélek, hogy veled és testvéreinkkel közösségben végbemenjenek közöttünk és bennünk azok a változások, amelyek hitünk hitelreméltóságát is erõsíteni fogják!

■ LÖRIK LEVENTE

HETI ÚTRAVALÓ

Krisztus mondja: „...ha felemeltem a földrõl, magamhoz vonzok mindeneket.” (Jn 12,32)

Húsvét ünnepe után a 6. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéi Szentleket ígérnek e földön élő s szolgáló gyülekezetnek. Pünkösöd böjtjében a christianus Istenhez kiált: Exaudi! „Hallld meg, Uram, hívó hangomat! Könyörülj rajtam, hallgass meg!” (Zsolt 27,7) És hittel kéri: „Küldd el Szentlelkedet, úgy élet támad, és újítsad meg a földnek színét, alleluja, alleluja!” (GyLK 743) Meghallgatja erõtlen népe kiáltását: „Az Úr gazdagon megáld mindenkit, aki segítségül hívja.” (Róm 10,12; LK) Az Úr Jézus nem hagyta magára egyházát, hanem Isten jobbán szüntelenül közbenjár érte. Még mennybemenetele elõtt megígérte: „Amikor eljön a Pártfogó – Károlinál: Vigasztaló –, akit én küldök nektek az Atyától, az igazság Lelke, aki az Atyától származik, az tesz majd bizonyosságot énrólam; de ti is bizonyosságot tesztek...” (Jn 15,26–27) Dr. Luther Márton szerint: „A Lélek ezt a kettõt akarja elérni és megteremteni minden keresztyénben: elõször bizonyosodjék meg a szívük, hogy kegyelmes Istenük van; azután legyenek képesek maguk is segíteni másokat könyörületességgel.” Pál ezért könyörög: Isten adja meg, „hogy hatalmasan megerõsõdjék bennetek a belsõ ember az õ Lelke által; hogy a Krisztus lakjék szívetekben a hit által, a szeretetben meggyökerezve és megalapozva...” (Ef 3,16–17) Ő már régen megígérte választottainak: „Egy szívet adok majd nekik, és új lelket adok beléjük, eltávolítom testükbõl a kőszívet, és hússzívet adok nekik. (...) Az én népem lesznek, én pedig Istenük lesznek.” (Ez 11,19.20) Mindez az elsõ pünkösdkor beteljesült (lásd Róm 8,2–14). A földön szolgáló gyülekezet Krisztus tanúja is, s õ nem titkolta el, hogy az eljövendõ nagy megpróbáltatás ideje „alkalom lesz nektek a tanúságtételre”. Akár a vértanúságot is vállalniuk kell, de „állhatatosságotokkal nyeritek meg majd a lelketeket” (Lk 21,13.19), az életet. És barátait bátorítja bizonyágtételre: „Mondom nektek: ha valaki vallást tesz rólam az emberek elõtt, az Emberfia is vallást tesz arról az Isten angyalai elõtt.” Ne féljetek, „mert a Szentlélek abban az órában megtanít majd titeket arra, amit mondanotok kell” (Lk 12,8.12). Pünkösöd elõtt Péter tanácsára teljessé tették a Jézusról tanúskodó, szemtanú tanítványok számát. „...sorsot vetettek rájuk: a sors Mátyásra esett, és a tizenegy apostol közé sorolták õt.” (ApCsel 1,26) A kereszten függõ Jézus szeretett és szemtanú tanítványára bízta édesanyját. „És ettõl az órától fogva otthonába fogadta õt az a tanítvány.” (Jn 19,27b) A pünkösöd elõtti napon már felcsendül a Lélek ígérete: „Az Úr igéje ezt mondja Zerubbábelnek: Nem hatalommal és nem erõszakkal, hanem az én lelkemmel! – mondja a Seregek Ura.” (Zak 4,6) „A Léleknek bennünk lakozása a jele és biztosítéka annak, hogy részesedhetünk Isten új világában. De már az is a Lélek munkája, ha elismeri valaki Jézust az õ Urának és hisz benne.” (*Biblia magyarázó jegyzetekkel*, 1563. o.) „Veni, Sancte Spiritus!” „Jövel, Szentlélek Úristen, / Töltsd be szívünket bőven...” (EÉ 229,1)

■ GARAI ANDRÁS

Éljük át a pünkösdi ökumenikus közösséget!

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa, az egyetemi gyülekezetek és a Magyar Evangéliumi Szövetség (Aliansz) ökumenikus istentiszteletre hívja és várja a pünkösödöt ünneplõ testvéreket 2011. június 12-én, pünkösödvasárnap 17 órára az ökumenikus tanács kápolnájába (1117 Budapest, Magyar tudósok krt. 3.).

Az istentiszteleten református, evangélikus, baptista, metodista, ortodox, római katolikus és pünkösdi lelkipásztorok rövid igemagyarázatokkal szolgálnak. A pünkösdi spirituális élményt gospel- és ortodox kórusok, továbbá más zenés bizonyágtételek is gazdagítják.

A krisztusi közösség gyakorlására az istentisztelet után szeretetvendégségen nyílik lehetõség.

Minden testvérünket szeretettel hívjuk és várjuk.

A szomszéd kertje biztos zöldebb?

Teszem fel a kérdést, ilyen trükkösen. Sok probléma rágja ezt az országot, de azt gondolom, hogy talán mind közül az egyik legaggasztóbb: az irigység. Nem véletlen, hogy főbűnként tartjuk számon. Többek közt azért is, mert amikor úrrá lesz rajtunk, reszketeg sárgán nemcsak mások javait, sikereit kívánjuk magunknak, hanem önző módon a saját helyzetünket is félteni kezdjük. Ahogy bölcsen mondták a régiek: ha az irigy szomorú, akkor vagy õt érte baj, vagy más szerencse. És ebben áll az irigység igazán ördögi, kettős arca.

Nem elég, hogy a *Tízparancsolat* ellen vétünk, amikor a szomszéd házát, feleségét, ökrét, szamarát kívánjuk (2Móz 20,17), de saját lelkünkben is kárt vallunk; hiszen ahelyett, hogy jólétünket másokkal is megosztanánk, bezárjuk a felebaráti szeretet kapuit.

De miért pont az irigység? Hiszen itt van a nyakunkon az ország problémáinak elképesztő sokasága: az eladósodás, a körbetartozás, a népeségfogyás, a diplomás munkanélkü-

liség és a többi. S itt vannak az egész létezésünket átható főbűnök; a *bujaság* tipikusan a médiából árad egyre „természetesebben”, a *torkosság* általában és „jó magyarosan” jellemzi ünnepeinket és összejöveteleinket, a *harag* szinte minden pillanatunkat. Sok rosszat elkövetve, sok jót elmulasztva élünk, s közben inkább bele sem gondolunk ezekbe, mert erõtlenek vagyunk a változtatáshoz.

Eközben persze minden mindenel összefügg; ugyanis aki irigy, az általában haragos is (konkrétan a szomszédra, akinek nyilván zöldebb), s persze fõsvény is, kevély is (másokat lenéz, magát felmagasztalja, tulajdonát pedig kicsinyesen félti). Ám a címben feltett alapkérdés gyermekien egyszerű: *akinek irigyeljük a jelenét, vajon irigyeljük a jövőjét is?*

Jól tudjuk, hogy a vagyonosok helyzete valójában milyen nehéz. Pont innen közelíti meg Jézus is az

ügyet, amikor a bolond gazdagról beszél, aki így gondolkozott magában: „*En lelkem, sok javad van sok évre félretéve, pihenj, egyél, igyál, vigadozzál!*” (Lk 12,19–21) Mint ismeretes, ez a bolond vagyonhalmozó magának gyűjt, s nem Isten szerint gazdag, tehát nem csak fõsvény, irigy is. Lelkét még „ez éjjel elkéri!” tôle...

A történetben igen fontos ez a hirtelen halál, mely jelképes: a földi tartózkodásunk rövidségére figyelmeztet. Vegyük ezt komolyan, ne csak félvállról, mint gyakorta tesszük. Akik azt mondják: „békesség és biztonság”, azokra ne feledjük, hirtelen tör a végső romlás. (1Thessz 5,3) Hirtelen és félelmetesen.

Rádásul azt sem vesszük észre, hogy amit irigyelünk, az kizáróson alapon vagy lopott, vagy munkával szerzett tulajdon. Ha lopott, akkor büntõl szennyes, nincs mit irigyelni rajta, mert meglesz az osztályrészük a hazug tolvajoknak is a tûzzel és kénnel égõ tóban (vö. Jel 21,8). Ám momentán az is sajátosan jellemzõ magatartás ebben az országban, hogy mások munkával szerzett javait irigyeljük – ha jobb életminõséget szeretnénk, akkor meg miért nem dolgozunk érte mi is többet? Hiszen a bölcs prédikátor is azt mondja: „Él-

vezd az életet (...) munkád révén, amit fáradsággal végzel a nap alatt.” (Préd 9,9) Mert minden keresztyénellenes híreszteléssel szemben a mi vallásunk a jókedv vallása is: „örülj az életnek, míg tart!”

Csakhogt mi az életöröm helyett másokra haragszunk, s ahelyett, hogy megtennénk mindazt, ami kezünk ügyébe esik, erõinket az irigység fárasztó igájában öröljük fel.

Mindezt nagyon is emberi módon jelentem ki, mert hétköznapiágunkban úgy elalélt bennünk az isteni fény, hogy a mennyei javak távolinak tûnek, mint messzi hajó a láthatáron. Pedig hagyni kellene ezt a menthetetlenül rongált földi létet minden káprázatával együtt. Mert Mózes is „inkább választotta az Isten népével együtt a sanyargatást, mint a bûn ideig-óráig való gyönyörüségét, mivel nagyobb gazdagságnak tartotta Egyiptom kincseinél a Krisztusért való gyalázatot, mert a megjutalmazásra tekintett” (Zsid 11,25–26).

Bár lennének mi is ennyire bátrak! ■ ANDRISKA JÁNOS

NAPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Sárgarigó

Egyike legkésőbb érkező madara-inknak – csak április végén, május elején tér haza Afrikából. Ekkortól lehet hallani a hímek jól ismert „huncut a bírót” flótáját. Amikor a lombok között repül, olyan, mintha a mesebeli aranyalma kelt volna életre. A tojó egyszerűbb színezetű, zöldessárga. A sárgarigó egyébként nem rigó, hanem egy olyan madárcsalád egyetlen európai képviselője, melynek tagjai a trópusokon élnek. Én magam éppen ezért jobban szeretem a régebben használt aranyalíneket elnevezést.

Amikor a Madártani Intézetben dolgoztam, kora tavasszal minden évben számos telefonhívást kaptunk, amelyekben az emberek csodálkozva kérdezték, hogy jöhetett ilyen korán haza az aranytollú madár. Ilyenkor mindig azt tanácsoltam, lessék csak meg jobban azt a „sárgarigót”. Mert bizony ezt a szép flótát, a „huncut a bírót” a seregélyek gyakran és olyan tökéletesen utánozzák, hogy bárkit megtéveszthetnek vele. Nem sokkal hazatértük után a sárgarigópárok a fészéképítéshez látnak. Otthonuk különbözik valamennyi hazai énekesmadárétól. Nem az ágakra építik, hanem egy ágvilla-

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

ra ültettem. A szülők persze azt hitték, talán meg akarom enni a fiókáikat, és éktelen lármával röpködtek körülöttem. Távolabbról távcsővel figyelve láttam, hogy a kicsi ágról ágra röpködve egyre feljebb jutott, egészen a fa koronájáig, ahol az öreg madarak nyomban etetni kezdték. A sárgarigó majd mindig a lombkoronában tartózkodik, a földre szinte soha nem száll le. Odafent keresi a hernyókat, köztük a nagy szőrösöket is jó étvágygal nyeli el. Ezért is érkezik későn, hiszen a fák lombosodása április végére fejeződik be, és ekkor jelennek meg a magasban a leve-

RAJZ: BUDAI TIBOR

ra alulról szövik, fonják rá úgy, hogy a fészék mint valami kis kosárka csüng a magasban. Otthonuk környékét bátran védelmezik. Gyakran látom, amint a közeledő varjút vagy szarkát hangosan kiabálva üzték el a környékről, de bátran támadják a hozzájuk képest hatalmas egerészölyvet is. Nem tudják, hogy a fájuk felett átrepülő madár nem a fiókáikat keresi, hanem a legelők felé indul, ahol pockokra vadászik. De félreérthetik azt is, ha valaki segíteni akar nekik. Évekkel ezelőtt a Gellért-hegyen kora reggel egy már tollas, de repülni még nem tudó fiókát találtam a földön. Valószínűleg kiült a fészék mellé, ahonnan egy váratlan szélroham sodorta a földre. Megfogtam és egy közeli fa alsó ágá-

ra alulról szövik, fonják rá úgy, hogy a fészék mint valami kis kosárka csüng a magasban. Otthonuk környékét bátran védelmezik. Gyakran látom, amint a közeledő varjút vagy szarkát hangosan kiabálva üzték el a környékről, de bátran támadják a hozzájuk képest hatalmas egerészölyvet is. Nem tudják, hogy a fájuk felett átrepülő madár nem a fiókáikat keresi, hanem a legelők felé indul, ahol pockokra vadászik.

leket rágszáló hernyók. De szereti a sárgarigó a gyümölcsöt is; ne sajnáljuk tőle azt a pár szem édes epret, cseresznyét! Ezek a szép madarak augusztus végén, szeptember elején indulnak Afrika felé, de útközben sajnos sokat lelőnek közülük a dél-európai országokban.

■ SCHMIDT EGON

Kérdések:

1. Mit gondolsz, hány tojása van a sárgarigónak?
2. Hány nap alatt kelnek ki a fiókái?
3. Hol élnek a rokonai?

Válaszok: a madár nem mindig négy, hanem 14-16 nap alatt 3. A zsidók és Áfr-

Kedves Gyerekek!

► Mostani négyrészes sorozatunkban ismét Albert és Pongrác lo-vagnak segíthettek a rájuk váró feladatok megoldásában. A összegyűjtött helyes megfejtéseket a sorozat végén küldjétek be szerkesztőségünk címére (Evan-gélikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.). A borí-tékra írájatok rá: Gyermekvár.

3.

A két lovag kicsit fáradtan, de nagy meglepéssel dőlt hátra a széken, amikor megtalálták a Dávid király történetéhez kötődő rejtély megol-dását. – Rég számoltam már ennyit! – só-hajtotta Pongrác lovag. – Nem mondom, jó kis agytorna volt! – helyeselt Albert. – De jól is esett! Remélem, a harmadik feladatnál azért nem kell megint számolnunk! – Úgy látom, nem. Bajusz király te-kercsén a zsidó nép harmadik kirá-lyáról, Salamonról olvashatunk. Az áll itt:

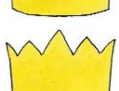
1.

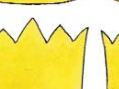
2.

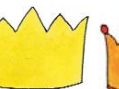
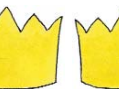
3.

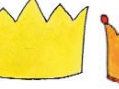
4.

5.   és

6.   vette

7.

8.

9.

Megfejtés:

HUMORZSÁK

– Elnézést, nincs véletlenül egy ke-zelt jegye?
– Sajnálom, nincs.
– Megnézné? Hátha mégis van.

– Már megmondtam, hogy nincs! Miért, talán nincs pénze jegyre?
– Nem, az ellenőr vagyok.

– Jó estét, a zongorahangoló va-gyok... Merre találok a zongorát?
– De kérem, itt valami félreértés le-het! Mi nem rendeltünk zongorahan-golást!
– Maguk nem, de a szomszédjuk igen.

Egy pszichológus az iskolában kap ál-lást. Rögtön az első nap megállít egy fiút, aki nem futkározik a többi-ekkel, csak álldogál magában. Oda-megy hozzá, és megkérdezi:
– Jól érzed magad?
– Igen, jól.
– Akkor miért nem futkározol a többiekkel?
– Mert én vagyok a kapus.

RAJZ: JENES KATALIN

A VERSMISSZIONÁRIUS

„Isten csak a csendben szólal meg”

Beszélgetés Peczníyk Pállal

► **Pali bácsi kilencvenkettedik életében járva is fiatalokat megszégyenítő erővel, energiával és lelkesedéssel szolgálja Isten ügyét. Versíró tevékenységét versmisszióknak nevezi, és ehhez a misszióhoz a modern technika eszközeit is segítségül hívja. Rádiózik, interneten, e-mailben terjeszti írásait, de még a Skype sem áll távol tőle. Az sem véletlen, hogy a 3. Félé-nap végén ültünk le beszélgetni – hitre jutását, de még feleségét is – Istenen kívül – a diakonisszák közösségének köszönheti.**

– Kiskőrösön születtem evangélikus iparoscsaládban, konfirmáltam is, de huszonhárom éves koromig nem éltem Isten útmutatása szerint. Apám korán, harminckilenc évesen halt meg, anyám fiatalon, öt gyerekkel maradt özvegyen. Tizenhét évesen én lettem a családfenntartó. Nagy próbatételek voltak az életünkben, sokat nélkülöztünk.

A *Sztehlo Gábor* alapította nagytarcsai Tessedik Sámuel Népfőiskolán végeztem el egy öt hónapos kurzust 1942 őszén. Itt találkoztam *Kozma Ferenc* diakónus testvérrel, aki elhívott a Félé Evangélikus Diakonisszaegyesülethez. Nagyon sokat kaptam ebben a közösségben. Itt kezdtem el a Bibliát olvasni, itt tanultam meg imádkozni, és egy olyan testvéri közösségbe kerültem, amelyben igazán otthon éreztem magam.

– *Pali bácsi neve szorosan összefügg a Mátrában található bagolyirtási Félé-üdüllő-hellyel is.*

– A népfőiskola befejezése után, 1943 tavaszán beléptem az egyesületbe mint diakónusnövendék. A hűvösvölgyi anyaházban laktunk, csak egy másik épületben. Tizenketten-tizenhárman voltunk diakónusok. Amikor 1947-ben a Féléé lett a bagolyirtási terület, az elnökség kettőnkét – *Ferenc* testvért és engem – felküldött, hogy hozzuk rendbe a területen álló épületeket. Akkor három, elég rossz állapotú ház állt a telken – például az ajtók, ablakok is hiányoztak. Az épületek közül az egyikben lettek a vendégszobák kialakítva, a másikban volt a konyha és az ebédlő, a harmadikban a személyzet lakott.

– *A bagolyirtási üdüllőbe a testi-lelki pihenésre vágyókat várták. A vendégek ellátásában is kellett segídeznie?*

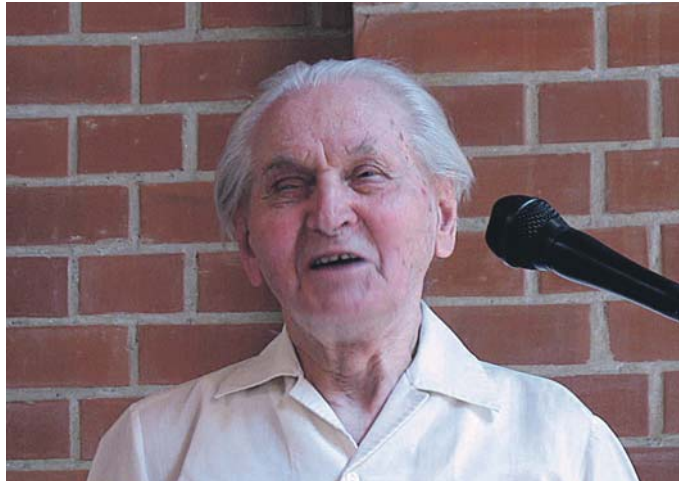
– Abban nem, én a gondnoki teendőket láttam el. De nemcsak a Mátrában dolgoztam, hanem ahova éppen küldtek az egyesületen belül. Sokat voltam Budapesten, segítettam például az iratterjesztésben – vagy ahol épp szükség volt rám.

– *Az 1951. esztendő a Félé-diakonisszaegyesület történel-*

mében is gyászévnak minősült – az evangélikus szervezeteit is feloszlatták. Hogyan alakult Pali bácsi sorsa?

– A bagolyirtási üdüllő a feloszlítás után még három évig tovább működött az országos egyház kezelésében. 1954 telén végül nekünk is

– A hivatali tennivalóim mellett, temetésekben kisegítő kántorként is szolgáltam. Bármilyen munkát kértek tőlem, elvállaltam. Huszonhét évig élünk Nyíregyházán. Egy ikerházban élünk *Gáncs Aladár* lelkész úrral és kedves családjával. Majd 1987-ben Celldö-

PECZNÍYK PÁL

Egy szemmel

Néhány év óta már csak egy szemmel látok, fogadatok el így, testvérek, barátok. Kéztáblakú szoba világosabb egynél, ám egy ablakon is beárad a napfény. Atyám, jó voltodért neved legyen áldott, hiszen egy szemmel is láthatom világod. Írni, közlekedni egy szemmel is látok, körülvész szépséged, amerre csak járok. Így boldogan rovom földi vándorpályám, tudom, hogy a célban hű Megváltóm vár rám! Atyám, te tartod meg egy szemem világát, s érte nem vársz tőlem egyebet, csak hálát. Így ha – kegyelmedből – mennyhonába érek, két szememmel látlak, s örökre dicsérlek.

mennünk kellett. Mentőápoló lettem – négy hónapig Pásztón, majd négy hónapig Nyíregyházán.

– *Az 1954. év nem csak az új munkahely miatt lett nevezetes az életében...*

– Július 10-én keltünk egybe a feleségemmel, *Simkó Erzsébet*tel, akivel több mint negyven évig élünk boldog házasságban. Diakonisszaként ő is Bagolyirtáson dolgozott. Két lányunk született, és négy lányunokánk van. Kettő jelenleg külföldön él –, de az internet segítségével minden vasárnap Skype-on beszélgetünk.

– *Nyíregyházán az evangélikus gyülekezet hivatalsegéde és harangozója lett. Egy több-lelkészes lelkési hivatalban és gyülekezetben nem lehetett egyszerű minden kívánságnak eleget tenni, de úgy tudom, Pali bácsira mindig lehetett számítani, soha nem mondott nemet. Hány évig éltek Nyíregyházán?*

mölkre költöztünk. Isten kegyelméből ott élünk már huszonnégy éve fiatalabb lányommal.

– *Peczníyk Pál nevét sokan a versei révén ismerik. Több mint ötezer verse született már, amelyből hatkötetnyi nyomtatott formában is megjelent.*

– A terveim között szerepel, hogy egy tízrészes sorozatban kis füzetek formájában is hozzáférhetőek legyenek a verseim. Már három el is készült, evangéliumi üzenetű versek találhatók bennük. Az a célom, hogy minél többen jussanak el általuk Jézushoz és az örök életre. A MERA rádiónál (*Magyar Evangéliumi Rádió Alapítvány*, 215 m-es középhullám, 1395 kHz, www.mera.hu – a szerk.) szolgálok már tizennyolcadik esztendeje. Minden kedden este, a 20 óra 25 perckor kezdődő adásban van egy tízperces szolgálatom, amely egy biztonyságtételből és néhány versből áll.

– *Mit jelent az Ön számára az imádság?*

– A lélek lélegzetvétele. A Félében kezdtem imádkozni. Előtte nem imádkoztam, és emlékszem, nagyon furán éreztem magam, amikor térden állva, a saját szavaimmal kezdtem el Jézussal beszélni. Ömlött rólam a verejték, alig tudtam a szavakat kimondani – eleinte támadt a sátán. Az Isten folyamatosan formálja az embert, még idős korban is.

– *Idős korban hogyan?*

– Egyre jobban látom a különbséget a világ és az Isten népe között. Az emberek csak a mának élnek, és futnak a világ széles útján a kárhozát felé, nem törődnek halhatatlan lelkükkel. Jézus Nikodémusnak is egyértelműen megmondta: nem elég a vallásosság – az önmagában nem ér semmit, életújulásra van szükség! Jn 3,3 szerint ha valaki nem született újjá, nem juthat be az Isten országába!

Engem elszomorít, amikor az evangélizációs alkalmakon hangoz zenével, koncertekkel toldják meg a programot. Az embereket az igével lehet elérni!

– *Lehet, hogy valakit épp ezek a koncertek fognak meg.*

– Az Isten csak a csendben szólal meg. Illéshez is a csendben szólt a Hóreb hegyen. Sem a szélben, sem a tűzben nem volt benne – a csendben volt. Ézs 42,2-ben olvassuk: „*Nem kiált, nem lármáz, és nem hallatja szavát az utcán.*” Nekem fáj, hogy mi nem mindig ezt követjük. Lehet, hogy egyedül vagyok ezzel a nézetemmel?

– *A halál mit jelent Pali bácsi számára?*

– A halál egy elválasztó vonalat jelent a számomra, egy küszöböt, amelyen majd átlépek az örökkévalóságba.

– *Sokan félnek a haláltól.*

– Persze, aki nem hisz Istenben, az fél. De aki már ismeri az Istent, az nem fél. Én tudom, hogy hazamegyek. S vágyom is rá. Én abba a csodálatos új Jeruzsálembe, az aranyutcák városába vágyom, ahol örökre Jézus közelében lehetek. Fáj, hogy sokan nem törődnek ezzel a kérdéssel, pedig csak a halálunkig van lehetőségünk eldönteni, hogy a széles vagy a keskeny úton akarunk-e járni. A verseimben is ezt az üzenetet szeretném továbbadni: Krisztussal üdvösség, nélküle kárhozat. Nem tudom, Szusza hogy van ezzel?

– *Tény, hogy nagyon nehéz a keskeny úton haladni és a parancsolatokat úgy betartani, hogy az ember ne bukjon el.*

– De Jézussal ez lehetséges! Elbukunk, de az ő segítségével talpra állunk! Én is gyakran elbukom, de Jézus újra és újra talpra állít. Ahhoz azonban, hogy bejussunk az örök életre, újjá kell születnünk, és ezt Isten lelke végezheti el bennünk! Ez persze nem könnyű, mert az ömerünk állandóan vitézkedik.

– *A kilenc évtizedben a rengeteg öröm mellett, gondolom, sok próbatétel is akadt.*

– Felsorolni is sokáig tartana! Édesanyám mesélte, hogy hároméves voltam, amikor egy lovas szekér ment el felettem. Felnőttkoromban is számtalanszor voltam életveszélyes helyzetben – például egy összedőlő házból az utolsó percben sikerült kimenekülnöm. Hadifogságban tifuszból gyógyultam meg. Az Úristen csodái voltak ezek, mert még terve volt velem.

– *Sokan azt mondanák, hogy szerencséje volt, vagy véletlenül menekült meg.*

– Én is ezt mondtam huszonhárom éves korom előtt! Azonban a hívó ember szótárában nem szerepel a „véletlen” szó. Isten kezében vagyunk mindannyian – azok is, akik hisznek, és azok is, akik nem. Isten mindenkit szeret, és ez a szeretet és kegyelem ad nekem naponta erőt, amíg ebben a földi életben szolgálhatok neki versekkel, biztonyságtételekkel, neve dicsőségére!

■ BODA ZSUSZA

Önkéntesek délutánja

► **Rendhagyó alkalomra került sor a kőszegi gyülekezetben május 27-én, péntek délután: evangélikus egyházunk diakóniai osztályának vezetője, Buda Annamária a helyi egyház-községben önkéntes tevékenységet végzőkkel találkozott...**

A fővárosból érkezett előadó kérdéssel kezdte az ismerkedést: kérte, hogy mindenki mondja el, milyen önkéntes szolgálatot végez a gyülekezetben. A válaszokból színes kép rajzolódott ki. Hiszen Kőszegen is van, aki az oltár körüli munkákat végzi, tisztán tartja az oltárterítőket, más a vasárnapi virágokról gondoskodik. Vannak az istentiszteleteken evangéliumot, imádságot „felolvasók”, megint más a magnókazettára rögzített igehirdetéseket viszi el betegekhez, azokhoz, akik nem tudnak már részt venni a gyülekezeti alkalmakon. Ezek az „összekötők” együtt imádkoznak a betegekkel, és információkat adnak a gyülekezet életéről. Megint mások baba-mama körben tevékenykednek, míg a fiatalok közül sokan a gyülekezet ének- és zenekarában éreztek rá a szolgálat ízére.

A férfiak inkább fizikai munkát vállalnak: ilyen például a templompadok rendbehozása és karbantartása. Egy sikeres pályázatnak köszönhetően lehetőség lesz a templomban szükséges javítások elvégzésére és a templomkert szépítésére. Ebbe a szomszédos evangélikus iskola tanulói is besegítenek majd. A hölgyek pedig a templompadok párnáinak kicserélésére, felújítására vállalkoznak.

FOTÓ: BUDA ANNAMÁRIA

Egy következő csoport azt a feladatot vállalta, hogy a szeretetthonukban élőkkel találkozik és foglalkozik rendszeresen. Van, aki irodalmi programot szervez, felolvas vagy éneket tanít, számon tartja a lakók születés- és névnapját, süteményekkel lepi meg őket. Ez a munka nehezen indult, de a lakók ma már igénylik a közös alkalmakat, együttléteket.

Beszélgetés közben többször előkerült a még mindig friss élmény, amikor egy vihar során a kőszegi templomot elöntötte a hegyekről lezúdult szennyes ár. A tetemes kár mellett – az önkéntes segítők révén – pozitív hozadéka is lett a természeti katasztrófának. A váratlan csapás születés- és névnapját, süteményekkel lepi meg őket. Ez a munka nehezen indult, de a lakók ma már igénylik a közös alkalmakat, együttléteket.

A délután során Buda Annamária játékra hívta a találkozó résztvevőit. Indítványozta, hogy álljanak körbe, becsukott szemmel nyújtsák előre mindkét kezüket, és így induljanak a kör közepe felé. A megérintett kezeket szorosan fogják meg, hogy amikor kinyitják a szemüket, megláthassák, kihez kapcsolódtak, milyen „csomópontok” képződtek. Ez arra emlékeztetett, hogy a diakóniai szolgálat is összekapcsolódva, csomópontokban folyik a gyülekezetekben.

A találkozó végére az is megfogalmazódott, hogy az önkéntes munkában valójában többet kapunk, mint adunk. Mi dagodunk. Mindnyájunk feladata, hogy minél többen és tudatosabban kérjék az aratás Urát, hogy „küldjön munkásokat az aratásába”.

■ KEVEHÁZINÉ CZÉGÉNYI KLÁRA

Egyházunk képviselői, néhai kollégák, barátok és a családtagok álltak meg május 24-én a több mint egy esztendővel ezelőtt elhunyt *dr. Frenkl Róbert* sírjánál, hogy az ige szava mellett avassák fel a Magyarországi Evangélikus Egyház volt országos felügyelőjének (1989–2006) elkészült sírkövét. A liturgia szolgálatát *D. Szebik Imre*, az Északi Evangélikus Egyházkerület nyugalmazott püspöke végezte, míg igehirdetéssel *Donáth László* lelkész (*képünkön*) szolgált. A barátok nevében *Iványi Gábor* metodista lelkész emlékezett a tavaly február 5-én elhunyt orvosprofesszorra.

■ BODA ZSUSZA felvétele

ISTENTISZTELET-KÖZVETÍTÉS A RÁDIÓBAN

Bemutatkozik a Pesti Evangélikus Egyház Deák Téri Gyülekezet

A pesti evangélikusság gyülekezetté szerveződésére *II. József* türelmi rendelete (1781) után került sor. A szervezés első lépéseit *Pongrácz Boldizsár* péteri földbirtokos tette meg, akit ebben anyagilag támogatott gróf *Beleznay Miklósné*. A városi polgárság egy fiatal tagjának, *Liedemann János Sámuel* kereskedőnek, a gyülekezet későbbi gondnokának fáradságtalan munkája nyomán 1787-ben alakult meg a pest-budaiai első evangélikus gyülekezet.

Lelkészül a három nyelven prédikáló *Molnár Jánost* hívták meg. A gyülekezet többsége ebben az időben német ajkú volt, de egyre nőtt a szlovák iparosok, munkások száma is. A magyar híveknek havonta egy alkalommal tartottak istentiszteletet.

A gyülekezet igen hamar templomot, iskolát és paplakot akart építeni. Ehhez a telket 1792-ben kapták meg Pest városától. Először az imaterem készült el, majd 1795-ben a lelkészlakás mellett megnyílt az elemi iskola is. A templom terveinek elkészítésére *Krausz Jánost* kérték fel. Terveit *Pollack Mihály* átdolgozta, és a templomot klasszicizáló empire, palatinus stílusban építette meg.

Az alapkövetétel 1799-ben történt, azonban az építkezés a napóleoni háborúk miatt késett, ezért a felszentelésre 1811 pünkösdjén került sor. A templom homlokzatát *Hild József* 1856-ban áttervezte, majd 1875-ben lebontották az életveszélyessé vált tornyot.

A 19. században sok jeles lelkész volt a gyülekezetnek: *Székács József, Ján Kollár, Győry Vilmos*, akik irodalmi munkásságukról is híresek. A közösség növekedésnek indult, és a szlovák gyülekezet 1854-ben önállósodott saját templommal. A Deák téri iskola is ebben az időszakban erősödött meg, vált középiskolává, majd a helyet kinőve 1905-ben került át a

fiúgimnázium a fasori főgimnázium épületébe.

A 20. század sok változást hozott a közösség életében. Területe csökkent, több gyülekezet önállósodott. Jelenleg a gyülekezetben az aktív élet a kisközösségekben zajlik. Igen

népszerű a Kisdéak Evangélikus Óvoda, amely 1998-ban jött létre a parókiaépületben.

A gyülekezet igazgató lelkésze *Smidéliusz Gábor*, lelkészei *Gáncs Péter* püspök és *Cselovszky Ferenc*, másodlelkésze *Gerőfiné dr. Brebovsky Éva*. Orgonistája *dr. Finta Gergely*. Felügyelője *dr. Sólyom Jenő*.

A régiek Insula Lutheranának, evangélikus szigetnek nevezték a belváros szívében található gyülekezeti központot. Ez a jelenlegi közösség szándéka is: hogy a felfrissülés, pihenés, lelki megerősödés helye, oázis lehessen a nagyváros sivatagában minden istenkereső, békére vágyó számára.

22. *Budapesti Bach-hét* június 6. és 12. között, minden este 19 órai kezdettel. • A Deák téri evangélikus templom felszentelésének 200. évfordulójára emlékeznek június 11–13-án. Részletes program az *EvÉlet* jövő heti számában!

I., **Bécsi kapu tér** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Bencéné Szabó Márta; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Sztójanovics András; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Vári Krisztina; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv., tanérvázáró) Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstücker M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyer, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv., családi, tanérvázáró) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) dr. Bácskai Károly; du. 6. (úrv.) Cselovszky Ferenc; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 10. (családi, tanérvázáró) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Pelikán András; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; du. 6. (vespera) dr. Hafenschner Károly, liturgus: Muntag Lőrinc; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkőczy Péter; **Kerepesi út 69.** de. 8. (úrv.) Tamásy Tamásné; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Horváth-Hegyi Áron; de. fél 10. (családi, tanérvázáró) dr. Joób Máté; de. fél 11. (úrv.) Horváth-Hegyi Áron; du. 6. (úrv.) dr. Joób Máté; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpádné; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. negyed 12. (családi, tanérvázáró) Keczkó Pál; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) dr. Szabó Lajos; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákosszeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Kovács Áron; **Rákossziget, XVII., Gózon Gy. u. 11.** (úrv.) Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára; **Názáret-templom, Mátrászentimre-Bagolyirtás (Jókai u. 7–9.)** de. fél 12.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Vadkerti találkozás Balczó Andrással

► *Balczó András* volt a vendége Soltvadkerten az Atilla Király Népfőiskolának május végén. A háromszoros olimpiai és ötszörös világbajnok öttusázó hetvenhárom évesen is aktív életet él: előadásokat tart, és buzdítja az embereket a megtérésre, valamint a jobb életvitelre. Édesapja Nyíregyházán volt evangélikus lelkész, maga is ott nőtt fel, illetve tizennyolc éves koráig, Budapestre kerüléséig ebben a városban élt.

A soltvadkerti találkozón történetekkel, bibliai idézetekkel és versrészletekkel gazdagon tűzdelt előadást hallhatott a közönség az olimpikontól.

Sok mindenről esett még szó ezen az előadáson. Például a 70-es években a Balczóról forgatott, *Küldetés* című filmről. Pár hétig vetítették a mozik, aztán észbe kapott a

Balczó András és Káposzta Lajos

rendszer, és betiltotta. De addigra már látták azok, akik akarták... Szó esett az élet lehetőségeiről, az élsporttal járó kísértésekről és az evangélikus egyházi kapcsolatokról. Ez utóbbinak az is aktualitást adott, hogy a közönség soraiban a

szervező *Suhajda Krisztián* mellett ott ült *Káposzta Lajos* nyugalmazott esperes-lelkész is, aki évre, órára és napra pontosan egyszerre született az olimpiai bajnokkal. Volt miről beszélgetniük...

■ K. L.

Cigány költővel irodalmi ösvényeken

Mi tagadás, látogatásának megadta a módját. Négyökrös szekérrel érkezett – éppen úgy, mint egykor *Petőfi* és kompániája –, hogy becsapja a rohanó időt. Bejárta a nagy elődök „szent helyeit”, erőt, ihletet remélve, merítve. *Rostás-Farkas György*, József Attila-díjas költő, író, publicista május 24–26. között az evangélikus gyülekezet és a Zsivora György Népfőiskolai Alapítvány meghívására vendégeskedett Sárszentlőrincen.

Irodalmi körutunk a templomban kezdődött, stílusosan a kis Petőfi padjában – hisz Rostás-Farkas György épp egyidős lehetett a padot bőszen végeztető Petrovics Sándorkával, amikor édesanyja vásárolt neki egy Petőfi-kötet, melyből fölolvastatt magának. Másnap megírta élete első versét – és egész életére szólóan elköteleződött a költészet mellett.

Lázár Ervin „Nagyszederfájánál” (Alsórácegres) nemcsak a közeli barátára, író társra emlékezett, hanem cinyából letépett napszitta, szél cibálta, esőverte szalagot, a vándorcigányok jelét: a megbeszélt időben nem tudunk itt lenni, de élünk. (Mobilmentes egykori szép világ!)

Az *Illyés Gyula* felsőrácegresi szülőháza helyén álló kopjafánál és Illyés

FOTO: BAKAY PÉTER

nyából letépett napszitta, szél cibálta, esőverte szalagot, a vándorcigányok jelét: a megbeszélt időben nem tudunk itt lenni, de élünk. (Mobilmentes egykori szép világ!)

Az *Illyés Gyula* felsőrácegresi szülőháza helyén álló kopjafánál és Illyés

még most is impozáns – jelenleg múzeumként működő – iskolájánál a zsarnokságról és a szabadságról elmélkedtünk. Ez a téma előkerült a sárszentlőrinci gyülekezeti teremben tartott irodalmi esten is. A falat *Kónya Péter* fényképész nagyszerű portréi díszítették (*képiünkön*). De ennél is szebb volt a cigányokkal és magyarokkal zsúfolásig megtelt terem látványa.

Az est keretében elhangzottak Rostás-Farkas György versei fiatalok és a szerző előadásában, aki az életével, az irodalommal kapcsolatos kérdésekre is válaszolt. Autentikus cigányzenét is hallhattunk.

Összegzőként megfogalmazódott: minden nép és talán minden ember másként értelmezi a szabadságot, de igazán szabadok csak azok lehetnek, akiket a Fiú megszabadít.

Tanulhattunk, tanulhatunk Rostás-Farkas Györgytől – adjuk meg mi is vándorlásunk módját...

■ B. P.

A balatonszentgyörgyi Csillagvár

Csillagvár tényleg csillag alakú. Erről bárki meggyőződhet, aki a Balaton hűsítő habjait a háta mögött hagyva felkeresi a turisztikai látványosságokban amúgy is gazdag környék – gyermekek között közkedvelt – célpontját.

A balatonszentgyörgyi erődítés tágas parkjában íjászkodni lehet, csárda üzemel, állatsimogató várja a kicsiket, és az utazás során felgyülemlett fölös energiákat különböző fajtákokon vezethetik le a gyerkőcök. A régi használati tárgyak és melléképületek a 20. század közepére végleg a múltba tűnt tradicionális falusi életet idézik.

Bár elsőre azt gondolnánk, az erődítmény mégsem középkori. „Mindössze” kétszázadik esztendejét taposja. Vadászkastély céljára emeltette 1820–1821-ben *Festetics László*. A grófi familia 1825-ben árokkal és töltséssel is körbevette, hogy még mesészerűbb legyen a főurak által kedvelt romantikus miliő.

A park látványosságai mellett az erődítmény kiállításokra is invitál.

Megtekinthetjük a kuriózumszámba menő huszárbaba-múzeumot. A játék-baba- és mackókiállítás kedves, de

A SZERZŐ FELVÉTELE

nem ideillő. A több helyiségen átívelő panoptikum a török korban teljesen elpusztított, 15–16. századi délbataloni magyar végvári életet idézi, annak minden megszokott kelléké-

konyhával, vadétektől roskadozó asztallal, illetve a várúr és -úrnő fogadószobájával, ahol egy jó kupa bor vár elfogyasztásra.

■ REZSABEK NÁNDOR

Kidőlt fa

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

Réges-régi filozófiai kérdés: ha egy erdőben kidől egy fa, de senki nem hallja meg, akkor megtörtént-e ez valójában? Vices analógiák helyett inkább egy elgondolkodtató: ha a Google-ben valamire rákeresve nem kapunk találatot, létezhet-e az egyáltalán?

Korunk egyik mércéje a megtalálhatóság. Annyira természetessé vált, hogy az interneten *minden* megtalálható, hogy ha valami mégsem, akkor hajlamosak vagyunk inkább annak a fontosságát megkérdőjelezni, mintsem azon elgondolkodni, hogy nem a világhálón való létezéssel van-e baj. A közösségi oldalakon való jelenlét életünk természetes része? Vagy inkább valamilyen trendi korszelem által ránk rótt szükséges rossz, amellyel csupán a felettes énünket latkadjuk jól?

Pár hete vitaindító cikk jelent meg egyházunk központi oldalán *Web 2.0: Ki adja a felhatalmazást az on-line kommunikációra?* címmel. Az *Evangelikus.hu* szerkesztője által jegyzett írás a webkettővel és az egyházaknak a közösségi médiában betöltött szerepével foglalkozik. Az általános állásfoglalás mellett valójában feltett kérdései az igazán érdekesekek: „Ki beszél azonban a gyülekezet, az egyházmegye, az egyházkerület nevében? Ki mondja meg az egyház hivatalos véleményét? Ki válaszolja meg a Facebookon feltett kérdéseket? Ki twitterezik az egyház nevében?”

Sem a blogbejegyzésnél, sem az azt említő webisztános (*http://webisztan.blog.hu*) írásnál nem születtek válaszok a kérdésekre, csak a *Facebookon* vette kezdetét rövid életű dis-

kurzus. Feltehetnénk a kérdést: ha egy kérdésre senki nem válaszol, akkor elég fontos-e az egyáltalán? *Horváth-Bolla Zsuzsanna* jó érzékkel nyúlt a témához, ugyanis az evangélikus egyház internetes kommunikációja foltozásra szorul, még-

pedig elsősorban a közösségi média területén. Ahogyan meg is állapítja: „Sokkal jobb (...) a kibeszélés, a megbeszélés, az átbeszélés.” Erre pedig legfőképpen a *Facebook* vagy a *Twitter* felülete használható, mert ott vannak jelen azok, akik tényleg párbeszédre serkenthetők. Ugyanakkor az *Evangelikus.hu* szerkesztőjének kérdései nyilvánvalóvá teszik, hogy jelenleg nem lehet tudni, hogy valójában ez kinek is lenne a feladata.

A kérdések válaszok nélkül nem visznek előre. Pedig a tudatos facebookozásban rejlő lehetőségeket már megmutatták az olyan oldalak, mint például a *Bónusz Brigád*, amelynek üzleti modellje az, hogy féláron kínálnak szolgáltatásokat, ha azokat legalább tízen-húszan igénybe veszik. Bár a közösségi kuponozás slágertéma még napjainkban is, valójában pusztán

ennek nem kellene azt okoznia, hogy míg őket százhetvenezer ember kedveli a *Facebookon*, addig az evangélikus egyházat mindössze csak ezren. A Bónusz Brigádról lehet tudni, hogy profi kommunikációs csapat áll a hátuk mögött, így minden egyes megnyilvánulásukat pontosan megtervezik és időzítik, nem csak a máshol publikált tartalmaikat osztják meg.

A jó kérdéseket tartalmazó cikkben van érdekes megállapítás is: „Egyházunk mai helyzetére tekintve szinte biztos, hogy nem lesz Blogos-lelkészünk, Facebook-hitoktatónk vagy Twitter-lelkészünk.” Ez valójában igen szomorú. Az egyház több évnnyi gyülekezetszervezési tapasztalattal rendelkezik, miért tűnik úgy, hogy kihagyja a virtuális közösségek építésének lehetőségét? Miért ne rendelkezne erre a feladatra ugyanúgy szakembereket, akik más közegben, más fegyverekkel felszerelve, de a többiekéhez hasonló feladatokat látnának el? Ezer rajongó a *Facebookon* kevés. De mi történné, ha átgondolt kommunikációval ez a szám a tízszeresére nőne? Akkor már elég jelentős számú lenne a hallgatóság, hogy külön lelkészek, hitoktatók felügyeljék és gondozzák? Nem kellene elébe menni ennek, és hinni abban, hogy a profi közösségépítés eljuttatja az egyház közösségi médiafelületeinek olvasottságát erre a szintre?

És csak újabb és újabb kérdések. El kellene kezdeni cselekedni végre, annak a megnyugtató lehetőségnek a tudatában, hogy ha valami elsőre nem úgy megy, ahogyan kellene, menet közben még mindig lehet korrigálni. Erről is szól a közösségi média...

■ NAGY BENCE

„Istennek két szeme van, mindent lát. Éljen Magyarország!”

► Jubileumához közeledve hajtunk most lélekben fejet *Bajcsy-Zsilinszky Endre* politikus, író emléke előtt. Idén június 6-án lesz születésének 125. évfordulója. A német megszállókkal szemben tanúsított bátor magatartásáért mártírhálált szenvedett Bajcsyt az evangélikus egyház hűségese hívei között tudhatta.

A Zsilinszky név először 1720-ban a békéscsabai evangélikus anyakönyvben szerepel. Az 1886. június 6-án született fiúgyermeket *Endre Kálmán* névre keresztelték. A békéscsabai evangélikus gimnáziumban tanult, ahol tehetségével hamar kiemelkedett társai közül. Rendszeresen szerepelt az iskolai ünnepségeken, önképzőköri elnök volt. Minden tárgyból jelesre érettségizett, a bányai evangélikus egyházkerület ösztöndíjasa is lett.

A szülői házból *Széchenyi, Deák, Tisza Kálmán* és *Tisza István* eleven tiszteletével indult a kolozsvári egyetemre. Jogi tanulmányait itt, majd *Lipcsében* és *Heidelbergben* végezte. Huszár hadnagyként vonult be az I. világháborúba, melyben súlyosan megsebesült. 1925-ben vitézzé avatták, ettől kezdve használta – anyja nevét felvéve – a *Bajcsy-Zsilinszky* kettős vezetéknevet.

Könyveket írt, széles körű publicisztikai tevékenységet folytatott különböző napilapok hasábjain, sőt főszerkesztője lett a *Vitéz*, a *Magyarország*, az *Előrs*, a *Független Magyaror-*

szág, a *Szabadság*, a *Szabad Szó* című lapoknak. Bajcsy-Zsilinszky volt az, aki teret adott lapjában a fiatal *József Attilának*, a pályakezdő *Szabó Pálnak* és több népi írónak.

A II. világháború alatt képviselőként parlamenti felszólalásaiban, cikkeiben, memorandumaiban bát-

ran támadta a németbarát kül- és belpolitikát; harcolt a háborúból való kilépés érdekében. Egyik főszervezője volt az 1942-es pesti háborúellenes béketüntetésnek. A polgári politikusok közül egyedül ő jutott el a németellenes fegyveres harc vállalásáig. Azt szerette volna, hogy a németek viasszaszorítása érdekében a Duna menti kis népek fogjanak össze.

1944. március 19-én fegyverrel fogadta a lakásába hatoló *Gestapo* embereit, akik csak heves tűzharc után, sebesülten tudták őrizetbe venni. Bár

októberben kiszabadult, tovább folytatta a szervezkedést. November 23-án illegális lakhelyén elfogták és katonai bíróság elé állították, majd karácsonykor kötél általi halálra ítélték.

Sopronköhidán *Bárdosi Jenő* evangélikus börtönlelkész állt mellette és szolgáltatta ki neki az úrvacsorát. A lelkipásztor feljegyzése szerint ekkor „átölelt, jobbról-balról megcsókolt, és azt mondta: az egyik legyen búcsúcsók szeretett egyházzam számára, a másik az utolsó pillanatokban velem levő lelkészem számára...”

Zsilinszky utolsó akaratával a szomszédos cellában raboskodó fiatal *Vitányi Ivánra* – később ismert szociológus-esztétára – hagyta azt a süteményt, amelyet a felesége küldött be, majd összekötözött kézzel indult a bitófához.

Az orvos százados arról számolt be, hogy amikor Zsilinszkyt a kivégzőhelyre vezették, hangosan felkiáltott: „Istennek két szeme van, mindent lát. Éljen Magyarország!” A kivégzéskor a másik cellában raboskodó *Jávor Pál*, a híres színész így szólt társainak: „Most végzik ki Bandi bácsit, mondjuk el a Mi-atyánkot!”

Bajcsy-Zsilinszky Endre emléke az utóbbi időkben halványult, pedig minden magyarnak büszkén kellene emlékeznie rá, mert vértanúként életét adta az országért. Tarpai sírján mindig látni nemzetiszínű szalaggal átkötött koszorút; Balaton-parti, pátkövei emlékháza is helytállásra figyelmezteti az utókort.

■ – KERECSENÝI –

Elhunyt Mádl Ferenc

► 81. életévében múlt vasárnap, 2011. május 29-én elhunyt Mádl Ferenc akadémikus, Magyarország volt köztársasági elnöke. A Köztársasági Elnöki Hivatal tájékoztatása szerint az egykori államfő nem sokkal 13 óra után halt meg.

Mádl Ferenc 1931. január 29-én született a Veszprém megyei Bánd községben. 1955-ben az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) Állam- és Jogtudományi Karán szerzett diplomát, ezután bírósági fogalmazóként, majd titkárként – 1956 és 1971 között – a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Központi Hivatalában dolgozott.

1971-től az ELTE Polgári Jogi Tanszékén docens, 1973-tól egyetemi tanár, 1972 és 1980 között az MTA Állam- és Jogtudományi Intézetének főmunkatársa volt, 1978-tól 1985-ig a Civilisztikai Tudományok Intézetének igazgatói teendőit látta el, majd az ELTE Nemzetközi Magánjogi Tanszékét vezette. Az Akadémia 1987-ben levelező, 1993-ban rendes tagjává választotta.

A politikai életben a rendszerváltás után vállalt szerepet. 1990 és 1993 között az Antall-kormány tárca nélküli minisztereként feladta volt a Magyar Tudományos Akadémia felügyelete, közreműködött a kormány tudománypolitikai célkitűzéseinek meghatározásában, és külön megbízás alapján a kormányt, illetve a miniszterelnököt képviselte nemzetközi szerveze-

tekben. 1993–94-ben művelődési és közoktatási miniszterként tevékenykedett.

Az Országgyűlés 2000. június 6-án a Fidesz és a Független Kisgazdapárt jelöltjeként, de pártonkívüliként államfővé választotta. Mádl Ferenc öt éven át volt köztársasági elnök.

2000. október 29-én a Vigadóban megrendezett protestáns kulturális estet követően Mádl Ferenc interjút adott a Duna Televízió számára, melyben a szerkesztő-riporterként akkor még e közszolgálati médiumnál is foglalkoztatott *Fabiny Tamás* kérdésére – egyebek mellett – az alábbiakat válaszolta: „A reformáció Magyarországon is nagyon nagy hatása volt. A hit megújítását hozta magával, a hit megújítását nagyon-nagyon sokféle összefüggésben, egy olyan időszakban, amikor túl voltunk a parasztháborún, amikor Mohács veszedelme köszöntött ránk. Azokban az években Magyarország rendkívül nehéz morális, politikai, nemzetközi gazdasági helyzetben volt. Ilyen körülmények között a reformáció a korábbi hitbéli nehézségek és erkölcsi deficit feloldását és a hit megerősödését szolgálta. El kell ismerni azt is, hogy a reformáció a hit megújítását hozta a katolikus egyházban is. Néhai Antall József miniszterelnök szavaival azt is mondhatjuk, hogy a 16. századtól kezdve Magyarország mindig volt egyszerre katolikus és egyszerre protestáns ország.”

► EvÉlet-infó

KÖZLEMÉNY

Grendorf Péter és Grendorf-Balogh Melinda 2011. május 25-én a Magyarországi Evangélikus Egyház illetékes bizottsága által – az 1997. évi II. törvény 10/A. § (2) bekezdése valamint a 3/2003. (V. 23.) országos szabályrendelet rendelkezése szerint – lefolytatott parókusi alkalmassági vizsgát eredményesen megállotta. Grendorf Péter és Grendorf-Balogh Melinda az önálló gyülekezeti szolgálat végzésére alkalmas, erre a szolgálatra megválasztható vagy meghívható.

HIRDETÉS

Evangelikus műsorok a Magyar Televízióban

- Június 5-én, vasárnap *Evangelikus magazint* láthatunk az m1-en 10.20-kor, az m2-n 13.20-kor. Beszámolunk többek között a répcelaki egyházmegyei napról, a Luther-szobor leleplezéséről. A kerületi missziói nap helyszínei közül pedig Bonyhádra látogatunk. Láthatják továbbá *Szemerei János* megválasztott püspökkel Kaposváron készült beszélgetésünk is.
 - Június 5-én, vasárnap *Útmutató* címmel ökumenikus műsort láthatunk az m1-en 10.50-kor, az m2-n 13.50-kor. A teremtés rendjének törvényéről és szabadságáról, a szabadság csapdájáról és a végtelen lehetőségről szólnak a műsor közreműködői: *Gáncs Péter* püspök, *Tőkécski László* történész és *Berkesi Gábor* református lelkipásztor.
- A műsorok szerkesztője *Nagy László*, rendezője *Nemes Takách Ágnes*.

SZERETET VENDÉGSÉGRE

Könnyű epres túrótorta

Hozzávalók: 15-18 babapiskóta, 50 dkg túró, 15 dkg porcukor, 2 csomag vaníliás cukor, 4 evőkanál étkezési zselatin, 5 dl tejszín, 1 citrom, 80 dkg eper, tej, rum vagy rumaroma.

Elkészítés: A túróba belekeverjük a porcukrot, vaníliás cukrot, a citrom levét és héját. A zselatint 1 dl vízzel összekeverjük, és forrásig melegítjük. Ha langyosra hűlt, a túróba keverjük, amelyhez végül hozzáadjuk a keményre felvert tojzást.

A rumos tejbe áztatott piskóták-

FOTÓ: KALINA DÁVID

ból egy réteget teszünk egy 26 cm átmérőjű, kapcsos tortaformába. Erre egy réteg krémet kenünk, majd megszórjuk a megtisztított, darabokra vágott eperrel. Még egy réteg krém jön a tetejére. A süteményt tetszés szerint bevonhatjuk tortaszelével.

Az elkészült desszertet fogyasztás előtt legalább egy órára a hűtőbe tesszük.

HÍREK, HIRDETÉSEK

Az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) első félévi evangé-
lizációs sorozatának témája: „*Örhe-
lyemre állok...*” (*Hab 2,1*). A hatodik,
befejező alkalmat június 9-én, csütör-
tökön 17 órakor *Órállóvá tettek* –
Egyházvédelem (*Ez 33,7–9*) címmel
tartják az országos iroda utcáról
nyíló termében (1085 Budapest, Ül-
lői út 24.). Igehirdető: *Ittzés István*.

HIRDETÉS

Fogadóórát minden hónap
első hétfőjén tartom. Mindenkit
szeretettel várok délután három
órától öt óráig a Déli Egyházke-
rület székházában (1088 Buda-
pest, Puskin u. 12.).
Radosné Lengyel Anna
országosfelügyelő-helyettes,
a Déli Egyházkerület felügyelője

HIRDETÉS

Egyetem (Budapest IX. kerület) keres gyakorlott tanulmányi ügyin-
tézőt 8 órás munkára, közalkalmazotti fizetéssel, 2011. augusztusi kez-
déssel. Feltételek: felhasználói szintű számítógépes ismeretek, Nep-
tun-rendszerben való jártasság és gyakorlat, egyetemi vagy főiskolai
hallgatói ügyintézésben szerzett tapasztalat. A részletes szakmai ön-
életrajzokat előzetesen a hirdetes@mental.usn.hu e-mail címre vár-
juk 2011. június 8-ig.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÖRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített,
külföldön is elismert magyar termékeket
gyártunk a harangokkal kapcsolatos
bármely munkához.

Referencia: www.harangontes.hu.

Levélcím: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

APRÓHIRDETÉS

Templomok, templomtornyok fel-
újítása, villámvédelem kiépítése.
29 év referenciával. Bede László,
30/943-5089.

FIZESSEN ELŐ
LAPUNKRA!

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból június 5-étől június 12-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
8.00 / Civil Rádió <i>Lélekhangoló.</i> Az Evangélikus Rádiómisszió összeállítása 10.20 / m1 <i>Evangélikus magazin</i> (Ismétlés: 13.20 / m2) 10.45 / m1 <i>Református ifjúsági műsor</i> 11.45 / m1 <i>Zsinagógák</i> A szegedi zsinagóga 12.05 / Duna Tv <i>Élő egyház</i> (vallási híradó) 15.05 / Bartók rádió <i>Jubilate Deo.</i> Évszázadok egyházi muzsikája 15.20 / m1 <i>Szerelmi láz</i> (magyar film, 1942) (72') 20.05 / TV2 <i>A mágus</i> (amerikai–cseh filmdráma, 2006) (100')	10.00 / Torony Rádió (Békés) <i>Lélekhangoló.</i> Az Evangélikus Rádiómisszió összeállítása 12.35 / TV2 <i>Egy hét Pesten és Budán</i> (magyar film, 2003) (86') 13.30 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi Istenünk!</i> Az evangélikus egyház félórája 16.30 / Duna Tv <i>Páva-variációk – Ady Endre</i> <i>és Kodály Zoltán</i> (magyar dokumentumfilm) 20.05 / m1 <i>Nápolyt látni...</i> (magyar film, 1972) 21.00 / Duna Tv <i>Zseni az apám</i> (amerikai já- tékfilm, 2008) (91') 21.00 / PAX <i>Benczúr László</i> (portréfilm)	5.20 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i> 10.45 / PAX <i>Szent Pál missziós útjai</i> 14.35 / Kossuth rádió <i>Tér-idő.</i> A tea 16.05 / Duna Tv <i>„...filléres emlékeim...”</i> (magyar dokumentumfilm- sorozat) 18.10 / PAX <i>Pálosok</i> (dokumentumfilm) 21.00 / M. Katolikus Rádió <i>Rádiós regénytár</i> Tamási Áron novelláit Kubik Anna olvassa fel 23.00 / Petőfi rádió <i>Akusztik</i> Mókus és a Fabula Rasa 23.15 / Duna Tv <i>Orr – iráni módra</i> (iráni dokumentumfilm)	13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórája 16.35 / Duna Tv <i>Mátyás király és a reneszánsz</i> (magyar ismeretterjesztő so- rozat) Mátyás, az uralkodó és a hadvezér 21.00 / Duna Tv <i>Fény az éjszakában</i> (francia tévéfilmsorozat, 2008) II/1. rész 23.15 / m1 <i>Kapcsos könyv</i> Lapok a francia–magyar tör- ténelemből 23.30 / Bartók rádió <i>Ars nova</i> A 20–21. század zenéjéből Szathmáry Zsigmond orgonál
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
6.35 / Duna Tv <i>Múltidéző</i> 12.05 / Bartók rádió <i>A Pannon Filharmonikusok</i> <i>hangversenye</i> 12.45 / M. Katolikus Rádió <i>Gospelkrónika</i> 13.15 / Bartók rádió <i>A Berliini Filharmonikusok</i> <i>Virtuózainak hangversenye</i> Benne: Vivaldi: Hagyatok, hagyatok már el – kantáta RV. 684. 16.10 / Filmmúzeum <i>A betlehemi gyermek</i> (olasz dráma, 2002) (97') 22.40 / Duna Tv <i>Koncertek az A38 hajón</i> Muzsikás 23.30 / m1 <i>Liszt Rómája – Róma Lisztje</i> Kocsis Zoltán és a Nemzeti Filharmonikusok a Vatikánban	5.20 / m1 <i>Hajnali gondolatok</i> 15.29 / PAX <i>Lehel László</i> (beszélgetéssorozat) 20.05 / m1 <i>Csak kétszer vagy fiatal</i> A József Attila Színház előadásának közvetítése két részben 21.10 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Benne: Pergolesi: Confitebor tibi Domine 21.20 / HBO <i>Az út</i> (amerikai film, 2009) (107') 22.05 / Duna Tv <i>És te ki vagy?</i> (spanyol játékfilm, 2008) (90') 23.35 / Duna Tv <i>Szokolay 80 – Ünnepi hang- verseny a szerző születésnapján</i>	13.30 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> 14.55 / Duna Tv <i>Lyukasóra</i> (irodalmi műsor) 15.25 / Duna Tv <i>II. János Pál – Isten elszánt</i> <i>szolgája</i> (olasz dokumentumfilm) II/1. 18.04 / Kossuth rádió <i>Schengeni határnyitogató</i> 22.10 / m2 <i>A Sipsirica</i> (tévéfilm, 1979) 22.55 / m1 <i>Cannes 2011</i> Tudósítás a filmfesztiválról 24.00 / Bartók rádió <i>Ars nova</i> Benne: Szokolay Sándor: Szonáta gordonkára	9.05 / Kossuth rádió <i>Laci atya</i> 10.04 / Kossuth rádió <i>Evangélikus istentisztelet köz- vetítése a Deák téri templom- ból.</i> Igét hirdet Gáncs Péter elnök-püspök 11.00 / m1 és m2 <i>Pünkösdvasárnapi református</i> <i>istentisztelet közvetítése</i> <i>Pesterzsébetről</i> Igét hirdet Takaró Tamás lelkipásztor 15.00 / m1 <i>Menjünk a Balatonra!</i> Szezonnyitó élőben Siófokról 15.05 / Bartók rádió <i>Beszélgetések az egyházzenéről</i> A magyar nyelvű genfi zsoltárok 400 éve 20.05 / m1 <i>Mindszenty – A fehér vértá- nú</i> (magyar történelmi doku- mentumfilm, 2010) (134')

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Én, az Úr vagyok a te Istened, aki kihoztalak Egyiptom földjéről, a szolgaság házából. 2Móz 20,2 (1Kor 6,20; Jn 15,26–16,4; Ef 3,14–21; Zsolt 27) Ki hoz ki minket a szolgaság házából, ínségeinkből? Ki szabadít ki bennünket el-
rontott életünkől, elszakadt kapcsolatainkból, megromlott házasságunk-
ból, rossz családi közösségünkől, erkölcstelenségeinkből, gyermekeink el-
hibázott neveléséből, elvilágiasodottságunkból, hitetlenségünkől? Az Úr,
aki ószövetségi népét kihozta Egyiptomból. Az Úr, aki újszövetségi népének
a bűnbocsánat ajándékát adta szenvedése, vére árán. Önála van a szabadu-
lás minden ínségből. Egyedül önála!

Hétfő

*Így szólt Jézus: „Tedd vissza kardodat a helyére, mert akik kardot fognak, kard
által vesznek el.”* Mt 26,52 (1Sám 17,45; Ez 11,14–20; Fil 1,27–30) Karddal az
ember hatalmat szerezhet magának: győzhet a másik ember felett, leigáz-
hat népeket, uralma alá hajthatja a természetet, a világot, fogcsikorgató en-
gedelmességre kényszeríthet mindenkit. De egyre soha nem lesz képes. A
szíveket soha nem tudja átformálni. Ahhoz a kardnál lényegesen nagyobb
erő, nagyobb hatalom szükséges: Krisztus szeretetének ereje, keresztyének
bűnön és halálon győztes hatalma, mely a kőszívet hússzívvá teszi, a gyű-
löletet szeretetté, a hitetlenséget bizalomná magasztosítja. Ezért a tanítvány
fegyvere: a szeretet, a megbocsátás és az áldozatos élet.

Kedd

*Krisztus mondja: „Amikor imádkozol, menj be a belső szobádba, és ajtódát be-
zárva imádkozzál Atyádhoz titokban; Atyád pedig, aki látja, amit titokban te-
szel, megfizet neked.”* Mt 6,6 (Zsolt 6,10; Lk 21,12–19; Fil 2,1–4) Az imádság Urunk-
kal való bensőséges kapcsolat. Nem szabad vele kérkedni, csak rá és rám, csak
rá és egyházára tartozik. De Luther szavai szemünk előtt lehetnek, amikor imád-
kozunk: „Azért, testvéreim, imádkozzatok szívvel-szájjal otthon is, templom-
ban is, mert az imádság tartja a világot. Különben ugyan rosszul állna!”

Szerda

*Közeledjetek az Istenhez, és ő közeledni fog hozzátok. Tisztítsátok meg a ke-
zeteiket, ti bűnösök, és szenteljétek meg a szíveteket, ti kettelekűek.* Jak 4,8 (Ézs
59,2; Lk 12,8–12; Fil 2,5–11) Hogyan is gondolhatja keresztyénnek magát az
az ember, akinek élete semmiben sem különbözik a világ fiainak életétől? A
hagyomány gyakorlása még nem tesz keresztyénné. A szokások megtartá-
sa még nem keresztyén élet. A nemzedékekre visszamenően kimutatható evan-
gélikus ősök által még nem vagyunk keresztyének. Csak ha Krisztus-köve-
tő az életünk, az Isten szavát hallgató, meghalló és megtartó. Bűnbocsánat-
ból élő. Akkor nem vész el rajtunk Urunk örök életre szóló ajándéka: a ke-
resztség. Urunk, irgalmazz nekünk! Kyrie eleison!

Csütörtök

*Krisztus mondja: „Aki abból a vízből iszik, amelyet én adok neki, soha többé
meg nem szomjazik, mert örök életre buzgó víz forrásává lesz benne.”* Jn 4,14
(Zsolt 107,9; ApCsel 1,12–26; Fil 2,12–18) Csak megnyitjuk a csapot, és tisz-
ta, iható víz folyik belőle. Milyen természetes! Kinyitjuk a Bibliánkat, hallgat-
juk az igehirdetést, és az örök élet evangéliuma szól hozzánk. Milyen termé-
szetes! Annnyira, hogy talán már nem is értékeljük. Jézus korában nem volt csap,
a vizet messziről hozták fáradtságos munkával – s a víz értékes volt. Hogy mit
jelentett a samáriai asszonynak, amikor először hallott az örök élet vizéről? Az
örök élet forrásává lett benne. Bárcsak mi is minden alkalommal úgy tudnánk
hallgatni az örök élet evangéliumát, mintha először hallanánk, és úgy fogad-
nánk, ahogy a samáriai asszony! Soha el nem apadó forrássá válna bennünk!

Péntek

*Én ezt mondtam: Hasztalan fáradoztam, semmiért, hiába pazaroltam erő-
met. De az Úrnál van az én ügyem, és munkám jutalma Istenemnél.* Ézs 49,4
(Jak 5,7; Jn 19,25–27; Fil 2,19–30) A próféta átéli erőfeszítései eredményte-
lenségét. Hiába hirdette Isten igéjét, hiába terelgette nyáját Krisztus útjára,
hiába buzdította őket hitvalló életre. Ó, mennyire ismerős a próféta pana-
sza! Ezért kapaszkodjunk abba a reménységbe, amely őt is élteti: az ügy Iste-
né. S ő diadalra viszi, amit elhatározott! Egyházán a pokol kapui sem győz-
hetnek. Csak mi maradjunk hűségesek ahhoz a küldetéshez, amit kaptunk.

Szombat

Uram, tégy zárat a számra, őrizd ajkaim nyílását! Zsolt 141,3 (Jak 1,26; Zak
4,1–14; Fil 3,1–11) Amit a zsoltáros kér ebben az imádságban, mi ugyanazt
kérjük a Krisztus testével és vérével való közösség, az úrvacsora utáni imád-
ságban: „Dicséretedet énekelte nyelvünk: add, hogy az igazat vallja ezután.”
Adja meg Urunk, hogy imádságunk, csakúgy, mint a zsoltárosé, szívből fa-
kadjon, s nyelvünk minden megszólalása, beszédünk minden szava a vele va-
ló közösség áldásait sugározza szerte a világban!

■ ISÓ DOROTTYA

HIRDETÉS

A Bibliai Házassággyondozó Szolgálat csendesethet szervez házaspároknak jú-
lius 11–17. között Felsőtárkányban. A hét vezetője: *dr. Pálhegyi Ferenc*. Infor-
máció: www.bhsz.hu, info@bhsz.hu vagy 20/417-4871 (*Nemeskériné Tóth Éva*).

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line:** www.evelet.hu, www.evangelikusélet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek
referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő:** Dobsonyi Sándor ([sandor.dobsonyi@lu-
theran.hu](mailto:sandor.dobsonyi@lu-
theran.hu)). **Korrektor:** Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line:**
Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). **Rovatvezetők:** Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu),
Hafenscher Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica ([peter.ken-
deh@lutheran.hu](mailto:peter.ken-
deh@lutheran.hu)), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghegyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518;
fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó:** Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).
Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia
területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb
külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő
hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem
küldünk vissza. Az adott lapszámba zánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor
kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni.
Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

